

**UCHWAŁA Nr VIk/XXXIII/402/2013
RADY MIASTA WEJHEROWA**

z dnia 25 czerwca 2013 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie na lata
2013 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

**Rada Miasta Wejherowa
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Wejherowie na lata 2013 -2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Wejherowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący
Rady Miasta Wejherowa

Wojciech Kozłowski

Załącznik do uchwały
Nr VIk/XXXIII/402/2013
Rady Miasta Wejherowa
z dnia 25 czerwca 2013 r.

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W WEJHEROWIE NA LATA 2013 - 2020

Wejherowo 2013

Spis treści

	Strona
Wstęp	2
1. Regulacje prawne stanowiące podstawę tworzenia i wdrażania strategii	3
2. Misja	6
3. Charakterystyka Wejherowa	7
4. Sytuacja demograficzna	9
5. Zasoby Wejherowa	13
6. Cele i zadania pomocy społecznej	18
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w liczbach	21
8. Diagnoza i analiza problemów	27
8.1. Ubóstwo	29
8.2. Bezrobocie	34
8.3. Niepełnosprawność	37
8.4. Długotrwała lub ciężka choroba	40
8.5. Starzenie się społeczeństwa	43
8.6. Alkoholizm i narkomania	45
8.7. Mieszkalnictwo socjalne	49
8.8. Bezdomność	52
8.9. Przemoc	56
8.10. Wielodzietność	60
8.11. Sytuacja dzieci i młodzieży	61
8.12. Analiza pozostałych wyników badań ankietowych dotyczących problemów społecznych występujących w Wejherowie	63
9. Wykluczenie społeczne	67
10. Strategia Rozwiązywania problemów społecznych	74
10.1. Analiza SWOT	74
10.2. Podstawowe cele i kierunki działań	78
11. Monitoring i ewaluacja	84
12. Wnioski i uwagi końcowe	85
Bibliografia	86
Spis map, wykresów, tabel	88

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie to dokument mający na celu wytyczenie obszarów problemowych społecznie. Jej celem jest wprowadzenie względnie trwałych wzorów interwencji i działań społecznych, podejmowanych w celu zmiany negatywnych zjawisk społecznych.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Niniejsza Strategia została stworzona z uwagi na zakończenie obowiązywania z końcem roku 2012 strategii na lata 2006 – 2012..

Pogłębiające się ubóstwo, wzrost bezrobocia, problemy osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to coraz powszechniejsze problemy społeczne, które stanowią duże wyzwanie dla władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od ich skuteczności zależy funkcjonowanie wspólnoty, jaką stanowi miasto Wejherowo. Proces rozwiązywania problemów jest długofalowy dlatego też konieczne jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej.

Oparcie polityki społecznej w mieście na długofalowym planowaniu, i konkretnych celach pomaga zarządzać sferą polityki społecznej i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację różnych zadań. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez gminę. Wskazuje ona zadania i obszary, które stanowią wyzwania dla społeczności lokalnej i instytucji działających na polu polityki społecznej.

Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Strategia stworzona została przez zespół roboczy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie - Emilię Marzejon i Roberta Kozłowskiego pod kierunkiem dyrektora MOPS, Ewy Kłosowskiej. Prace nad dokumentem rozpoczęły się z końcem roku 2011. W toku prac nad tworzeniem niniejszego dokumentu przeprowadzono i opracowano badania społeczne wśród mieszkańców Wejherowa, dokonano analizy dokumentacji prowadzonej przez MOPS Wejherowo, sprawozdań z terenu gminy i powiatu, przeprowadzono analizę danych uzyskanych z innych instytucji.

W toku przygotowywania Strategii korzystano również z konsultacji Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

1. Regulacje prawne stanowiące podstawę tworzenia i wdrażania strategii

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych poddano analizie dokumenty programowe powstające na poziomie kraju, województwa i powiatu, a także Unii Europejskiej.

Także inne akty prawne miały istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu, w tym m.in.

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:
(Dz. U. z 2003r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:
(Dz. U. z 2004r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:
(Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:
(Dz. U. z 1997r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:
(Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493).
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii:
(Dz. U. z 2005 r., Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego:
(Dz. U. z 1994 r., Nr 111, poz. 535 z późn. zm.),
- ustawa z 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:
(Dz. U. z 2008 r., Nr 14, poz. 92),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych:
(Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, Dz. U. z 2007 r., Nr 192, poz. 1378),
- ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów:
(Dz. U. z 2007 r., Nr 192, poz. 1378, Dz. U. z 2008 r., Nr 134, poz. 850),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym:
(Dz. U. z 2003r., Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych:
(Dz. U. z 2006r., Nr 94, poz. 651),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 roku, o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych:
(Dz. U. z 2006 r., Nr 251, poz. 1844),

- ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej:
(Dz.U. z 2011 nr 149 poz. 887).

Przy tworzeniu w/w dokumentu uwzględnione zostały wytyczne dotyczące pozyskiwania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w odniesieniu do tworzonego w obecnym czasie programu działania na lata 2014 – 2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie jest spójna z:

- **Narodowym Planem Rozwoju na lata 2007-2013** – który stanowi program Rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Realizacja NPR ma wpływać na skuteczne włączenie Polski w kształtowanie Unii Europejskiej.
- **Narodową Strategią Integracji Społecznej** – której ma służyć jako pomoc w procesie włączania się Polski w realizację celów Strategii Lizbońskiej Unii Europejskiej. Głównym celem jest modernizacja europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji społecznej – Cele Nicejskie – obejmuje cztery podstawowe działania, zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich, Zapobieganie ryzyku wykluczenia, pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych), mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego.
- **Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego** – której zasady realizacji ściśle powiązane są z ogólnymi zasadami prowadzenia polityki rozwoju., dzięki czemu determinują mechanizmy jej wdrażania. Z zasad tych bezpośrednio wynikają kryteria horyzontalne, takie jak m.in. wielopoziomowe zarządzanie i partnerstwa, promowanie zatrudnienia, promowanie postaw obywatelskich, równość szans, niedyskryminacji i integracji społecznej.
- **Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013r.** – która określa założenia oraz kierunkowe działania, wskazując koncepcję rozwoju społecznego. Koncepcja oparta została na rzetelnej analizie sytuacji, a także przyjęta i zaakceptowana przez wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji działań na rzecz spójnego rozwoju gospodarczo- społecznego regionu.
- **Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013.** – która została przyjęta Uchwałą Rady Powiatu Wejherowskiego Nr II/XV/126/07 z dnia 21 grudnia 2007 roku. Realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, w szczególności uwzględnienia programy pomocy społecznej, których głównym celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
- **Strategią Rozwoju Miasta Wejherowa na lata 2012-2022** – która stanowi podstawę rozwoju Miasta Wejherowa, określa misję, priorytety, cele i kierunki działania na lata 2012-2022. W opisach

priorytetów dokumentu zapisane zostały kierunki działania odnoszące się bezpośrednio do działań podejmowanych przez MOPS, tj. Priorytet III SPOŁECZEŃSTWO: Rozwój oferty dla mieszkańców i poprawa warunków zamieszkania, Wspieranie inicjatyw społecznych oraz różnych form aktywności obywatelskiej, w tym w obszarze pomocy społecznej.

- **Europejską polityką społeczną** – która charakteryzuje się między innymi wzrostem znaczenia samorządów lokalnych i sektora obywatelskiego. Kieruje się zasadą pomocniczości, podnoszeniem roli wolontariatu, edukacji i więzi społecznych w budowaniu kapitału społecznego. Wzrost sektora ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego, zakłada przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez udział w programach integracyjnych i reintegracyjnych, działania aktywizujące społeczności lokalne.
- **Polską polityką rozwoju regionalnego** - która ma na celu zmniejszenie dystansu rozwojowego w stosunku do bogatszych państw Unii Europejskiej. Polityka ta wykorzystuje te cechy polskiej gospodarki i polskiego społeczeństwa, które stanowią źródło szans naszego kraju. Korzysta z posiadanych zasobów, a więc przede wszystkim z kapitału ludzkiego. Polityka ta opiera się na konsekwentnym budowaniu społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, bez których niemożliwe jest osiągnięcie celów rozwoju naszego kraju. Przeciwdziała pogłębianiu się dysproporcji w poziomie rozwoju poszczególnych regionów Polski tak, by uniknąć marginalizacji najsłabiej rozwijających się regionów.

2. Misja

„POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIASTA ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ POPRZEZ WYKORZYSTANIE AKTYWNOŚCI OSÓB I RODZIN ORAZ WSZYSTKICH ZASOBÓW ŚRODOWISKA LOKALNEGO”.

3. Charakterystyka Wejherowa

Wejherowo jest miastem w województwie pomorskim, zlokalizowanym w dolinie rzeki Redy na pograniczu Pojezierza Kaszubskiego. Z sąsiednimi miastami, Redą i Rumią tworzy zespół miast zwany Małym Trójmiastem Kaszubskim. W odróżnieniu od innych miast kaszubskich, Wejherowo nie wyrosło z dawnej wioski, lecz powstało od razu jako organizm miejski. Miasto założył w XVII wieku Jakub Wejher, a późniejszymi właścicielami miasta byli Radziwiłłowie, król Jan III Sobieski i jego rodzina, ród Przebendowskich oraz rodzina Keysserlingów. Przed II wojną światową Wejherowo było największym miastem Kaszub. Miasto położone jest przy głównej trasie Gdańsk – Szczecin, co przekłada się na bardzo dobre połączenia komunikacyjne z wszystkimi sąsiednimi aglomeracjami.

Na terenie Wejherowa swoją siedzibę mają Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta, Urząd Gminy, ZUS, Urząd Skarbowy, Sąd, Prokuratura oraz Powiatowy Inspektorat Weterynarii, sprowadzając miasto do roli centrum administracyjnego. Znajduje się tu większość instytucji istotnych dla funkcjonowania miasta i jego obywateli z obszaru edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa i innych. W Wejherowie mieści się również jednostka wojskowa - Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia Marynarki Wojennej im. Pułkownika Kazimierza Pruszkowskiego.

Udogodnienia komunikacyjne powodują, że do Wejherowa chętnie przybywają handlowcy i przedsiębiorcy, co ma niewątpliwie wpływ na rozwój gospodarczy miasta. W mieście rozwija się mała i średnia przedsiębiorczość. Aktualny Plan Zagospodarowania Przestrzennego przedstawia atrakcyjną ofertę nieruchomości przeznaczonych zarówno na działalność gospodarczą, handlowo-usługową jak i zabudowę mieszkalną. Oprócz inwestycji mieszkaniowych i gospodarczych realizowane są inwestycyjne projekty współfinansowane z Unii Europejskiej. Do najważniejszych zaliczyć można m.in.: „Turystyczny szlak północnych Kaszub budowa/przebudowa publicznej infrastruktury turystycznej – stworzenie spójnego szlaku rowerowego na terenie gmin powiatów wejherowskiego i puckiego”, „Zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez termomodernizację budynków szkół w miastach Wejherowo i Reda”, „Rewitalizacja Przestrzeni Publicznej Śródmieścia Wejherowa”, „Przywrócenie walorów historyczno - przyrodniczych Parku Miejskiego w Wejherowie im. A. Majkowskiego w Wejherowie” czy też „Wzrost atrakcyjności miasta Wejherowa poprzez budowę „Filharmonii Kaszubskiej” – Regionalnego Centrum Kultury”.

Wejherowo pełni również funkcję centrum kulturalnego. W mieście działa Wejherowskie Centrum Kultury koordynujące wydarzenia kulturalne na terenie miasta. Oprócz organizowania licznych sekcji zainteresowań prowadzi m.in. kino. Obok WCK w Wejherowie działają m.in. chóry oraz różnorodne grupy zainteresowań. Do ważniejszych zasobów kulturalnych zaliczyć można także Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną im. Aleksandra Majkowskiego oraz lokalne media, prasę i serwisy internetowe.

Wejherowo stanowi silny ośrodek kultury polskiej i regionalizmu kaszubskiego. Na terenie miasta znajduje się Klasztor ojców Franciszkanów w którego podziemiach mieści się muzeum związane z dziejami rodu

Wejherów oraz Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w którym znajdują się zabytki piśmiennictwa kaszubsko-pomorskiego.

W Wejherowie odbywają się cykliczne imprezy, które wpisały się w wizerunek kulturalny miasta. Zaliczyć do nich można m.in.: Ogólnopolski Festiwal Pieśni o Morzu, Verba Sacra - Modlitwy Katedr Polskich, koncerty organowe w wejherowskiej kolegiacie, poetyckie wieczory literackie i muzyczne, kameralne koncerty wigilijne w wejherowskiej kolegiacie, letnie koncerty w parku i na rynku oraz młodzieżowy Open Air Rock Festival.

Wejherowo jest bardzo dobrym punktem dla turystów pieszych, rowerowych i zmotoryzowanych. Położenie miasta sprzyja dogodnemu dojazdowi zarówno w kierunku pasa nadmorskiego, jak i Trójmiasta oraz Kaszub. Kompleksy leśne Puszczy Darżlubskiej i Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, obszar pradoliny rzeki Redy-Łeby a także bliskość dostępu do morza, jezior oraz Trójmiasta niewątpliwie stanowią duże walory turystyczne miasta Wejherowa. Z Wejherowa blisko jest do również bazy promowej w Gdyni oraz lotniska Gdańsku-Rębiechowie. Wejherowo posiada bazę gastronomiczną oraz noclegową. Osoby preferujące aktywny wypoczynek mogą korzystać z różnych atrakcji oferowanych przez miasto. Wyznaczone i dobrze oznakowane szlaki sprzyjają uprawianiu turystyki pieszej i rowerowej. Na terenie miasta zlokalizowana jest Harcerska Baza Obozowa ZHP Wejherowo „Cedron” będąca centrum wypoczynkowym dla dzieci i młodzieży.

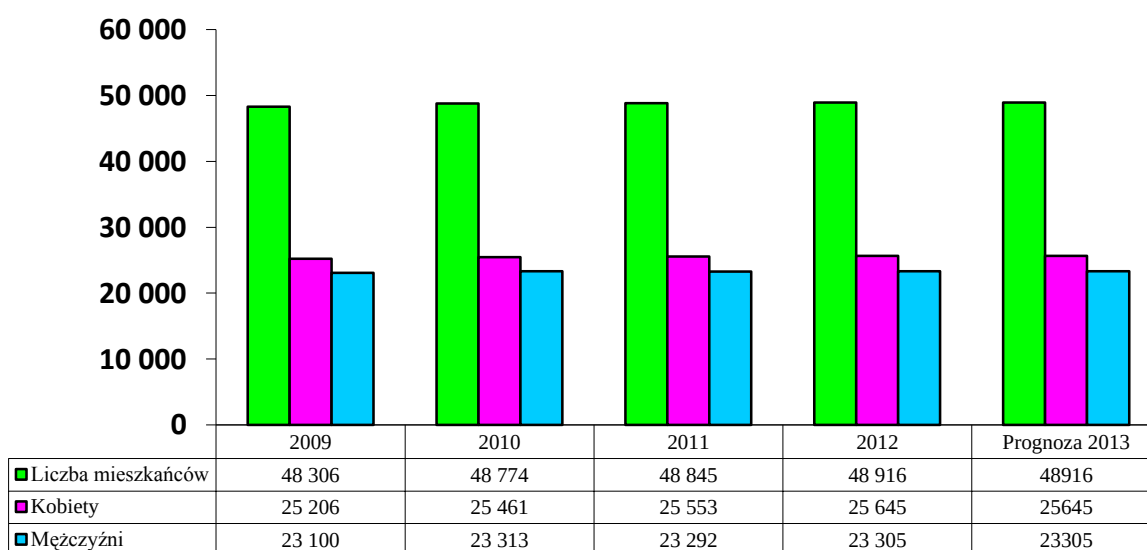
Do najważniejszych zabytków miasta zaliczyć można Kalwarię Wejherowską, Pałac Keyserlingków i Przebendowskich, dawny Szpitalik Parafialny, park im. Aleksandra Majkowskiego, ratusz miejski, domy z XVIII wieku i XIX wieku, plac Jakuba Wejhera, Kościół klasztorny pw. św. Anny, Kolegiata pw. Trójcy Świętej, budynki młyna nad Cedronem i wiele innych.

4. Sytuacja demograficzna

Wejherowo jest największym miastem w powiecie wejherowskim. Według danych statystycznych¹, na dzień 31.12.2012r., liczyło 48 874 mieszkańców. Struktura demograficzna miasta pod względem płci jest dość wyrównana - 25 567 kobiet i 23 307 mężczyzn.

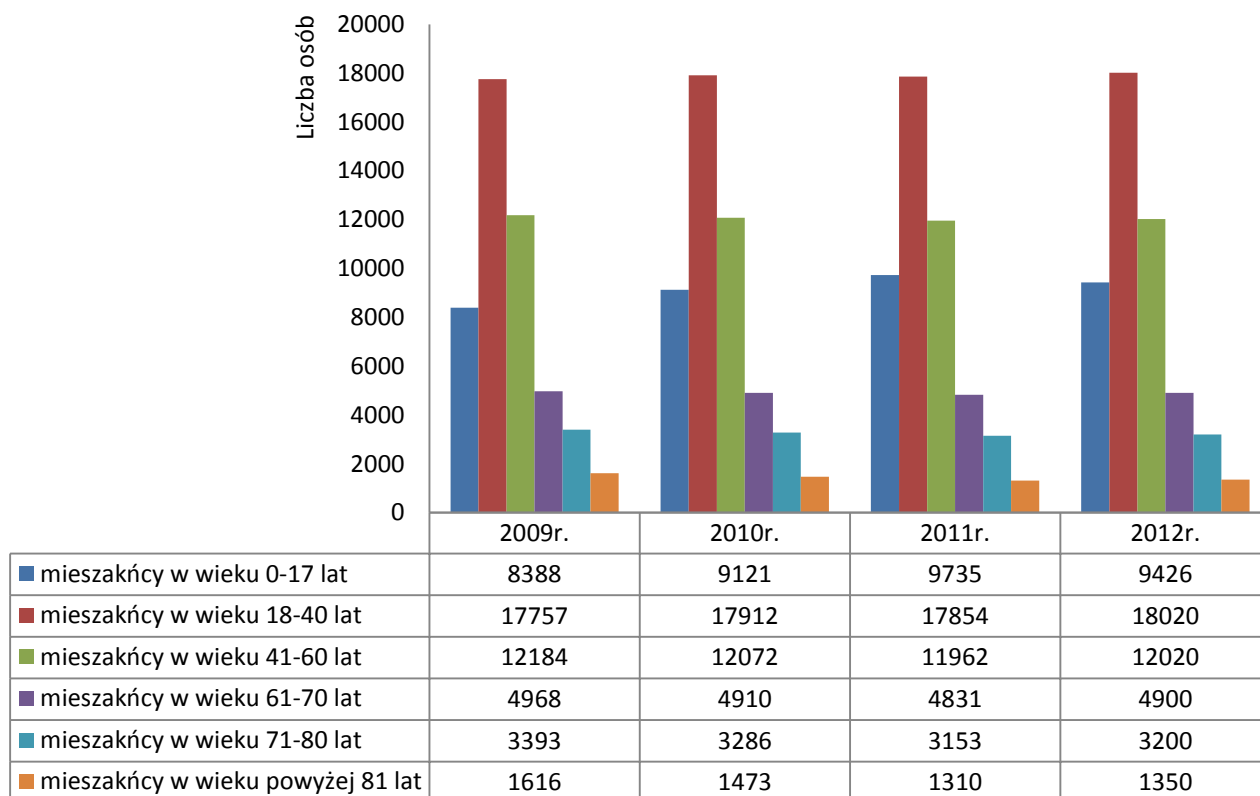
Na przestrzeni lat statystyki Urzędu Miasta Wejherowa odnotowują ciągły wzrost liczebności mieszkańców.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Wejherowa w podziale na płeć

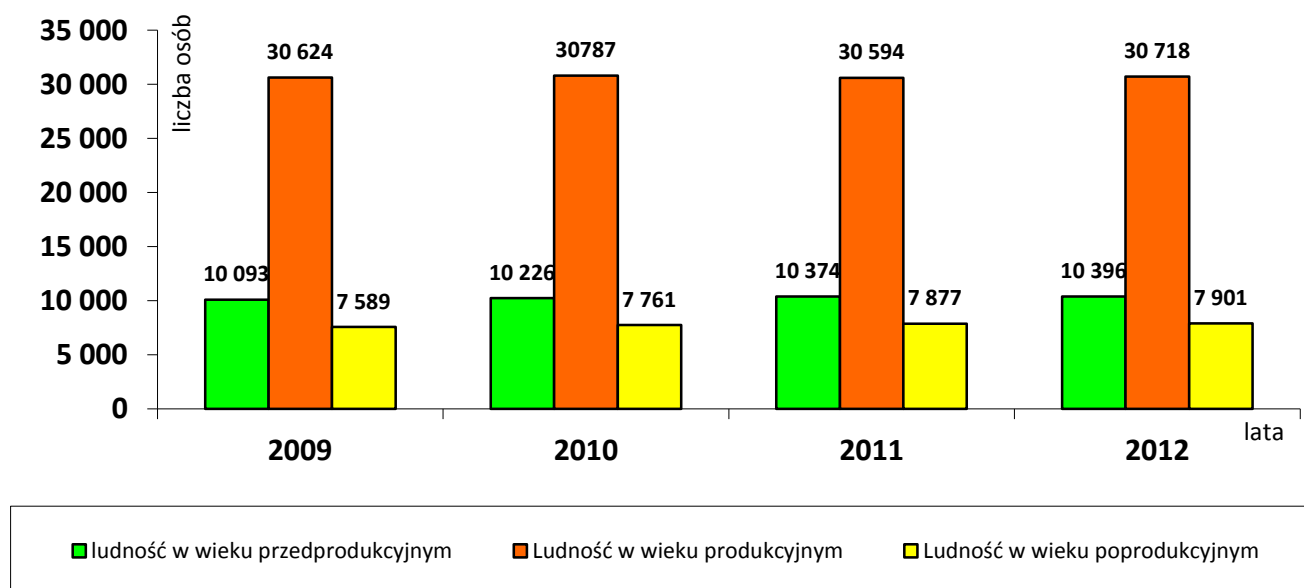

Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych Urzędu Miasta Wejherowa.

¹ Dane statystyczne Urzędu Miasta Wejherowo – Zasoby Pomocy Społecznej z dnia 31.12.2012r.

Wykres 2. Liczba mieszkańców Wejherowa w podziale na wiek

Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych Urzędu Miasta Wejherowa.

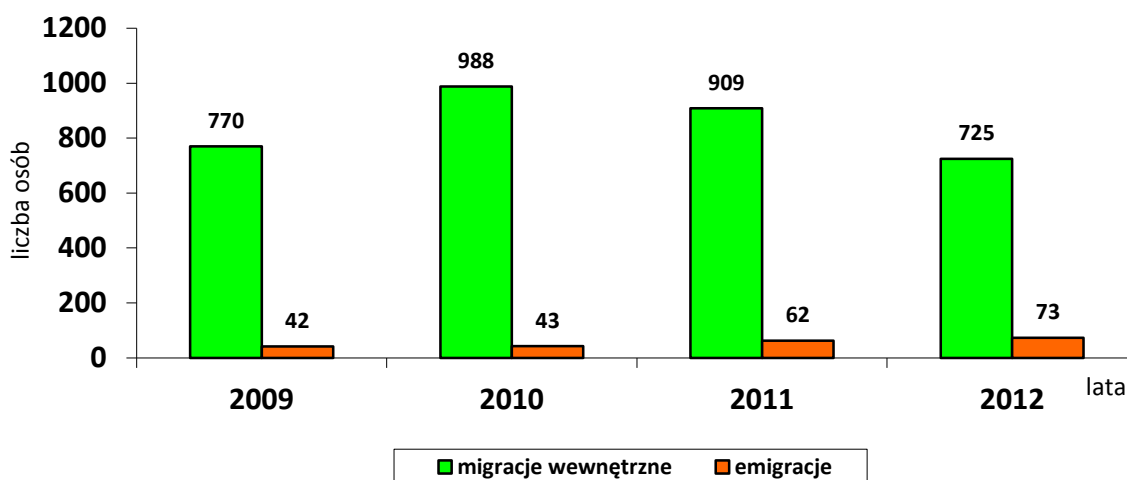
Wykres 3. Liczba mieszkańców Wejherowa w podziale na wiek w ujęciu ekonomicznym

Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych Urzędu Miasta Wejherowa.

Przyrost naturalny w Wejherowie utrzymuje się od kilku lat na stałym poziomie. Według danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Wejherowa w okresie od 2009r. do 2012r. przypada średnio 662 urodzeń na 459 zgonów. W 2012r. urodziło się 577 dzieci a zmarło 458 mieszkańców miasta.

Wzrost liczby mieszkańców miasta związany jest również z migracją ludzi z okolicznych gmin do Wejherowa. Migracja wewnętrzna związana jest z każdorazową zmianą miejsca zamieszkania z pobytu stałego lub czasowego w obrębie kraju. Migracja zewnętrzna natomiast dotyczy sytuacji wyjazdu za granicę. W Wejherowie od 2009 roku w zdecydowanie częściej ma miejsce migracja wewnętrzna.

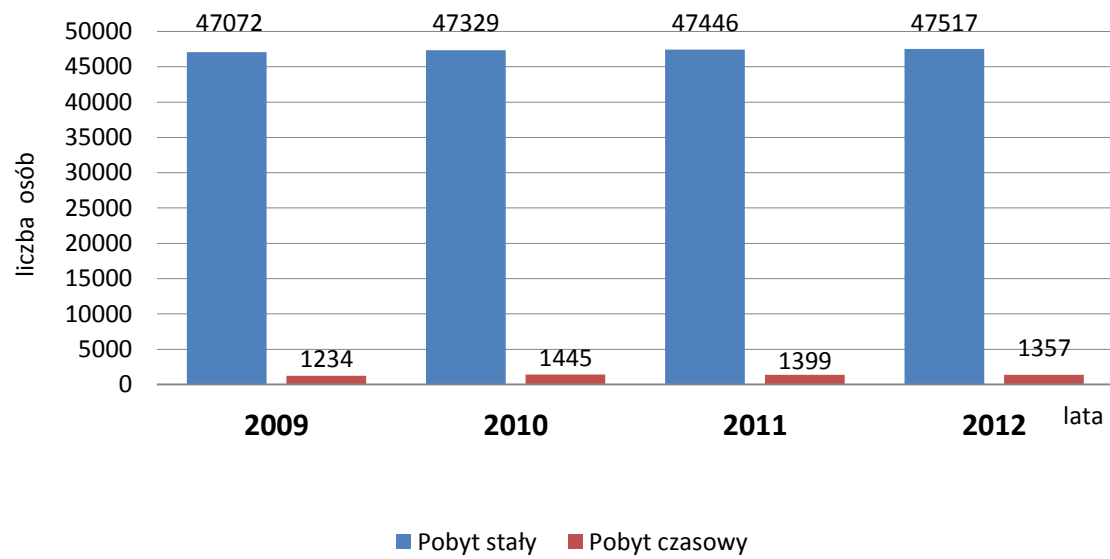
Wykres 4. Skala zjawiska migracji w Wejherowie

Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich.

Uzyskanie zameldowania się w danej jednostce administracyjnej celem zamieszkania określa się mianem napływu migracyjnego. Od 2009 roku w Wejherowie utrzymuje się stały poziom liczby osób zameldowanych na pobyt czasowy – średnio 1360 osób w skali roku.

Wykres 5. Liczebność mieszkańców Wejherowa w podziale na zameldowanie na pobyt stały i czasowy

Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych Urzędu Miasta Wejherowa

5. Zasoby Wejherowa

Wejherowo jest bogate w różne zasoby instytucjonalne. Najważniejsze z nich zostały zestawione w tabelach poniżej.

Tabela 1. Zasoby o charakterze administracyjno-pomocowym

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Urząd Miejski w Wejherowie	pl. Jakuba Wejhera 8
2.	Starostwo Powiatowe Wejherowo	ul. 3 Maja 4
3.	Powiatowy Urząd Pracy Wejherowo	ul. I Brygady Pancерnej WP 32
4.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie	ul. Kusocińskiego 17
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Sobieskiego 279A
6.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	ul. Sikorskiego 60
7.	Komornik Rewiru I przy Sądzie Rejonowym	ul. Sienkiewicza 2e
8.	Powiatowa Inspekcja Pracy, Oddział w Wejherowie	ul. Obrońców Helu 1
9.	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego	ul. Transportowa 1
10.	Powiatowy Rzecznik Praw Konsumenta	ul. 3 Maja 4
11.	Prokuratura Rejonowa w Wejherowie	ul. Hallera 21
12.	Sąd Rejonowy w Wejherowie	ul. Sobieskiego 302
13.	Urząd Skarbowy w Wejherowie	ul. Sobieskiego 346
14.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Wejherowie	ul. Sobieskiego 294

Tabela 2. Zasoby z zakresu bezpieczeństwa publicznego

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Powiatowa Komenda Policji w Wejherowie	ul. Dworcowa 14
2.	Straż Miejska Wejherowo	Plac Wejhera 8
3.	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wejherowie	ul. 3 Maja 2
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wejherowie	ul. 3 Maja 2
5.	Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia Mar. Woj.	ul. Sobieskiego 227
6.	Areszt Śledczy Wejherowo	ul. Sobieskiego 302

Tabela 3. Zasoby o charakterze kulturalnym

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Wejherowskie Centrum Kultury	ul. Sobieskiego 255
2.	Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Majkowskiego	ul. Kaszubska 14
3.	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Gdańskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku – Filia w Wejherowie	ul. Kaszubska 14
3.	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie	ul. Zamkowa 2a

Tabela 4. Zasoby o charakterze edukacyjnym

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Powiatowy Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych w Wejherowie	ul. 3 Maja 49
2.	Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Wejherowie	ul. Ofiar Piaśnicy 22
3.	Zespół Szkół nr 1 - Gimnazjum nr 2 im. I Morskiego Pułku Strzelców	ul. Śmiechowska 36
4.	Zespół Szkół nr 2 - Szkoła podstawowa nr 5 im. Fryderyka Chopina - Gimnazjum nr 4 im. Fryderyka Chopina	ul. Gdańska 30
5.	Zespół Szkół nr 3 - Szkoła podstawowa nr 8 im. Martyrologii Piaśnicy - Gimnazjum nr 3 im. Martyrologii Piaśnicy	ul. Nanicka 22
6.	Szkoła Podstawowa nr 9 im. Generała Józefa Wybickiego	os. 1000-PP 15
7.	Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika	Ul. Sobieskiego 300
8.	Szkoła Podstawowa Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego	ul. Klasztorna 9
9.	Społeczna Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Społeczne nr 1	ul. Obrońców Wybrzeża 1
10.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 dla Nieśłyszących	ul. Sobieskiego 279
11.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1	ul. Bukowa 1
12.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2	ul. Strzelecka 9
13.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3	ul. Dworcowa 5
14.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4	ul. Sobieskiego 344
15.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2	os. Kaszubskie 27
16.	Wojewódzki Zespół Szkół Policealnych	ul. Kalwaryjska 3
17.	Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa	ul. Dworcowa 7
18.	Państwowa Szkoła Muzyczna I st.	ul. Dworcowa 6
19.	Przyszpitalny Zespół Kształcenia Specjalnego	ul. Jagalskiego 10
20.	Przedszkole Samorządowe nr 2 im. Kubusia Puchatka	ul. Derdowskiego 1
21.	Przedszkole Niepubliczne "Bajka"	os. Kaszubskie 28
22.	Przedszkole Niepubliczne "Krecik"	ul. 3 Maja 23 D
23.	Przedszkole Niepubliczne "Przygoda"	os. 1000-lecia PP 7
24.	Przedszkole Niepubliczne "Przyjaciele Kubusia Puchatka"	ul. Harcerska 23 a
25.	Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego	ul. Bukowa 1a
26.	Przedszkole Prywatne "Skrzaty"	ul. Sobieskiego 320/1
27.	Słoneczne Przedszkole	ul. Sobieskiego 340
28.	Edukacyjny Punkt Przedszkolny "Wesoła Ciuchcia"	ul. Św. Jana 3/1
29.	Przedszkole dla Nieśłyszących	ul. Sobieskiego 279
30.	„Wędrowniczek” – prywatna placówka edukacyjna dla dzieci w wieku przedszkolnym	ul. I Brygady Pancерnej WP 4,
31.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 im. Janusza Korczaka	ul. Sobieskiego 279,
32.	Wejherowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Kopernika 13
33.	Akademia Złotego Wieku	Ul. Obrońców Helu 1

Tabela 5. Zasoby z zakresu ochrony zdrowia

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy w Wejherowie	ul. Jagalskiego 10
2.	Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna	ul. Obrońców Helu 3
3.	NZOZ Bukowa	ul. Bukowa 2
4.	NZOZ Kaszuby	ul. Pomorska 9
5.	NZOZ Medycyna Rodzinna Wejherowo	ul. Pucka 11
6.	NZOZ CORMED Sp. z o.o. Wejherowo	ul. Pucka 11
7.	NZOZ "OCULUS"	ul. Św. Jana 7c/39
8.	NZOZ „STERMED”	ul. I Brygady Pancерnej WP 36
9.	NZOZ „NASZ DOM”	Pl. Jakuba Wejhera 17
10.	NZOZ „Polmed”	ul. Polna 3/42
11.	NZOZ „DIAGMED”	ul. Pucka 11
12.	NZOZ Przychodnia stomatologiczna	ul. Dworcowa 1/1
13.	NZOZ AKSON	ul. Jagalskiego 10
14.	NZOZ ALERGA	ul. Jagalskiego 10
15.	NZOZ „Pogotowie stomatologiczne”	ul. Chopina 15
16.	NZOZ BEDAMA	ul. Sobieskiego 279
17.	NZOZ KrisMed	ul. Wejherowska 17
18.	NZOZ „Pogoda Ducha”	ul. Jagalskiego 10
19.	Pogotowie Medyczne FALK	ul. Gdańska 47
20.	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie	ul. Przebendowskiego 1
21.	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie	ul. Św. Jacka 14
25.	Całodobowa Apteka „Dbam o zdrowie”	pl. Jakuba Wejhera 3

Tabela 6. Zasoby o charakterze pozarządowym

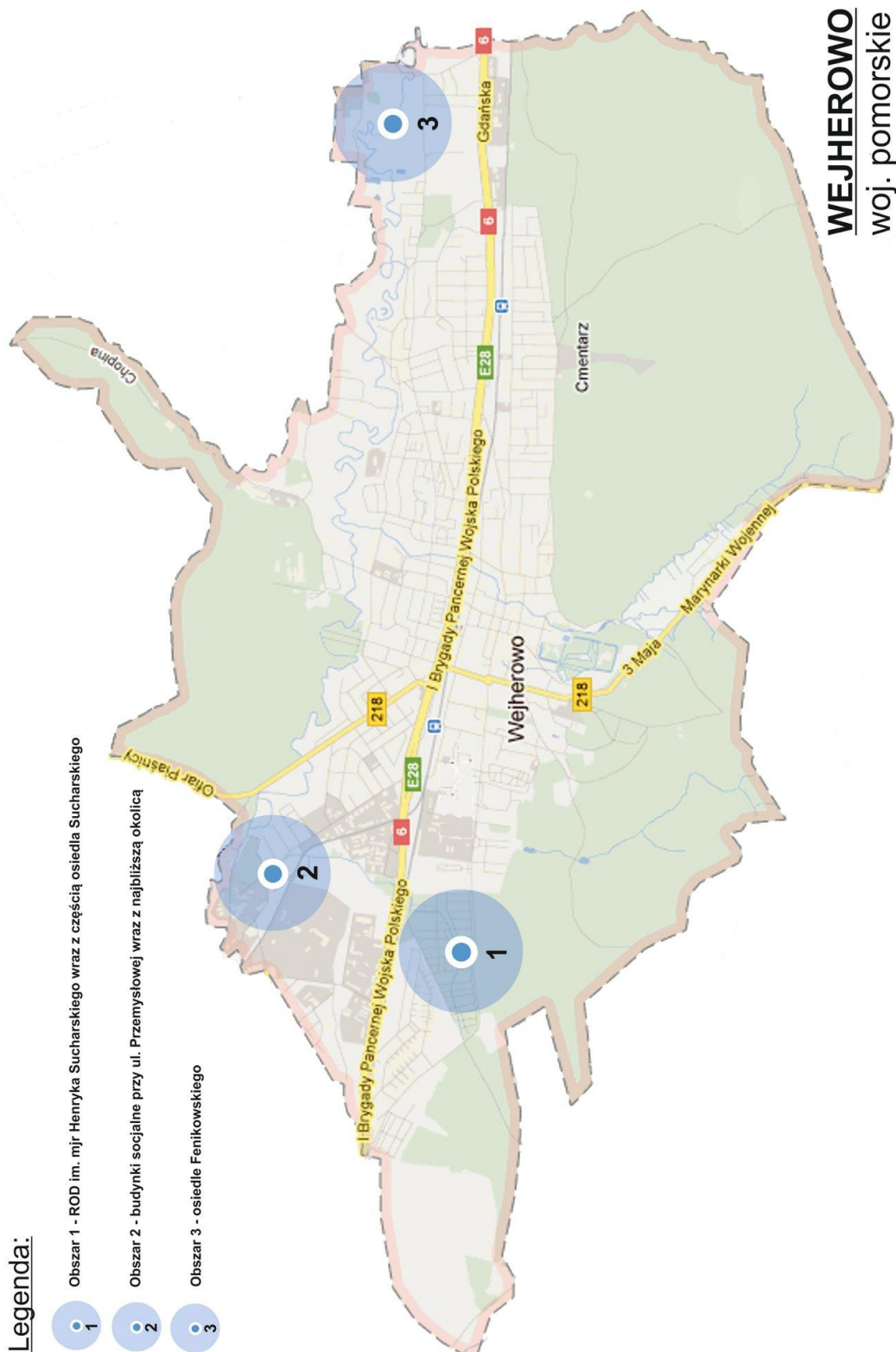
L.p.	Instytucja	Adres
1.	Polski Związek Niewidomych, Koło Powiatowe	ul. Ofiar Piaśnicy 22
2.	Polski Związek Głuchych, Koło Terenowe	ul. Ofiar Piaśnicy 22
3.	Hospicjum Św. Judy Tadeusza, przy Parafii Św. Leona	ul. 3 Maja 19
4.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	ul. Pucka 9
5.	Stowarzyszenie „Naprzód Wejherowo”	ul. Sikorskiego 172
6.	Integracyjne Stowarzyszenie Sportowe „Start” Wejherowo	ul. Gdańska 30
7.	Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy	ul. Hallera 1
8.	Klub Kobiet po Mastektomii „Amazonki”	ul. Jagalskiego 10
9.	Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe	ul. Ofiar Piaśnicy 22
10.	Fundacja „Uśmiech Dziecka”	ul. Kościuszki 9/4
11.	Fundacja „Serce Dziecku”	os. 1000-lecia PP 12/50
12.	Parafialny Zespół Caritas	ul. Narutowicza 2
13.	Stowarzyszenie Ukierunkowane na Rozwój Osobisty i Pomoc Psychologiczną – Pedagogiczną „Trampolina”	ul. Sobieskiego 221/ 3
14.	Związek Harcerstwa Polskiego, Harcerska Baza Obozowa „Cedron”	ul. Kalwaryjska 1
15.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej	ul. Strzelecka 7
16.	Akcja Katolicka przy Parafii Św. Anny	ul. Reformatorów 19
17.	Akcja Katolicka przy Parafii Św. Leona	ul. 3 Maja 19

18.	Stowarzyszenie Przyjaciół Rodziny	ul. Dworcowa 12
19	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	ul. Sobieskiego 255

Pomimo dużej liczby zasobów miejskich, istnieją na terenie Wejherowa obszary deficytowe. Przedstawione zostały one na mapie poniżej.

Mapa zasobów - obszary z utrudnionym dostępem do zasobów miasta Wejherowa

źródło: badania własne

Obszar oznaczony nr 1 obejmuje swoim zasięgiem teren Rodzinnych Ogrodów Działkowych im. Mjr Henryka Sucharskiego oraz część osiedla Sucharskiego. Gorszy dostęp do zasobów wynika tutaj w głównej mierze z położenia na uboczu miasta. Z podobnym problemem mamy do czynienia w obszarze oznaczonym nr 2 – budynki socjalne przy ul. Przemysłowej.

Obszar oznaczony nr 3 – Osiedle Fenikowskiego- położone w dużym oddaleniu od centrum miasta oraz innych jego części stanowi specyficzną enklawę społeczną. Jest to miejsce, gdzie wynajmują mieszkania w większości ludzie napływowi z różnych stron kraju. Z obserwacji środowiska wynika, iż nie ma tam rozwiniętych więzi społecznych, dominują bierne postawy.

6. Cele i zadania pomocy społecznej.

Pomoc społeczna zgodnie z Ustawą o Pomocy Społecznej² ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Podstawowymi przesłankami udzielenia osobom i rodzinom wsparcia, w ramach pomocy społecznej jest znalezienie się w trudnej sytuacji życiowej i niemożność jej pokonania mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień. Trudna sytuacja życiowa to, w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art.7 ustawy przy uwzględnieniu kryterium dochodowego z art.8. ustawy, który mówi, że dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć 456, - złotych natomiast u osoby samotnej 542, - złotych.³

Przez własne środki, możliwości i uprawnienia należy rozumieć nie tylko sytuację materialną, ale także właściwości psychofizyczne, kwalifikacje zawodowe, aktywność w rozwiązywaniu własnych i rodzinnych problemów oraz gotowość współdziałania w tym celu z innymi.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej mają obowiązek współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Należy rozumieć to szeroko, np. jako współpracę z jednostkami pomocy społecznej i pracownikami socjalnymi, aktywne poszukiwanie pracy, wniesienie powództwa o alimenty itp. Brak współdziałania może stanowić podstawę do odmowy przyznania lub wstrzymania świadczeń pieniężnych (art.11).

Naczelna zasada, którą kieruje się pomoc społeczna to zasada subsydialności (pomocniczości), zgodnie, z którą państwo może jedynie wspierać, a nie wyręczać obywateli w zaspakajaniu ich potrzeb życiowych.

Pomocy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej choroby,
- bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,

² Ustawa o Pomocy Społecznej z dnia 12 marca 2004 z późn. zm.

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej(Dz. U. z dnia 17 lipca 2012 r., poz. 823).

- z powodu klęski żywiołowej lub ekologicznej
- przemocy w rodzinie.

Gmina w myśl zapisów Ustawy jest zobowiązana do wykonywania zadań pomocy społecznej i nie może odmówić pomocy osobie potrzebującej w zakresie zaspokojenia jej podstawowych potrzeb. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należą przede wszystkim:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi z matką, ojcem lub rodzeństwem,
10. praca socjalna,
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
13. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
14. dożywianie dzieci,
15. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,

18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych, na których realizację i obsługę finansową zapewnia budżet Państwa, w zakresie administracji rządowej realizowanych przez gminę należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomowi życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w liczbach

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie mieści się przy ul. Kusocińskiego 17 w centralnej części miasta. W 2010 r. budynek Ośrodka został całkowicie wyremontowany i przystosowany do zadań związanych z realizacją zapisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym – co wiąże się z obsługą ok. 5 tys. mieszkańców w skali roku.

W dziale Pomocy Środowiskowej zatrudnionych jest 17 terenowych pracowników socjalnych, w tym trzech finansowanych ze środków EFS. Pracują na rzecz ok. 1500 rodzin – klientów ośrodka.

Do pełnego zatrudnienia przewidzianego zapisami „Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013” brakuje 7 pracowników. Wymogiem organizacyjnym przy realizacji projektów systemowych w Priorytecie VII jest zatrudnianie przez Ośrodek co najmniej 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. Na dzień 31.12.2012r. Ośrodek nie spełniał powyższych wymogów, gdyż na jednego pracownika socjalnego przypadało ok. 2877 mieszkańców. Obok pracowników rejonowych w strukturze ośrodka funkcjonują zespoły specjalistów.

Zespół ds. bezdomności utworzony został w celu specjalistycznej pracy z osobami bezdomnymi lub zagrożonymi bezdomnością. Realizuje aktualizowany co roku „Miejski program pracy z osobami bezdomnymi”. Ośrodek jest członkiem Pomorskiego Forum ds. Wychodzenia z Bezdomności.

Zespół ds. usług opiekuńczych prowadzi działania związane z realizacją usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania podopiecznego. Głównymi odbiorcami są osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne i samotne, chore.

Zespół ds. Rodziny i Asystentury – utworzony został w 2012r. w ramach realizacji nowych zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach zespołu zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy utworzony do realizacji zadań Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Działa on w oparciu o Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Wejherowa na lata 2011 – 2014. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele różnych instytucji (sł. zdrowia, oświaty, policji, organizacji pozarządowych i innych), na co dzień w zespole pracuje 2 pracowników socjalnych mających do pomocy grupy robocze, składające z pedagogów, psychologów, dzielnicowych i in. osób w zależności od potrzeb.

Zespół ds. organizacji środowiska lokalnego pracuje na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców, w szczególności wzbudzenie aktywności społecznej w środowisku lokalnym. Utworzenie Zespołu było konsekwencją udziału Ośrodka w projekcie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej C.A.L. „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”.

W strukturze Ośrodka działają dwie świetlice środowiskowe dla dzieci w wieku szkolnym. Głównym celem działalności świetlic jest zapewnienie opieki oraz wspieranie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Świetlice zapewniają pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, dożywianie dzieci.

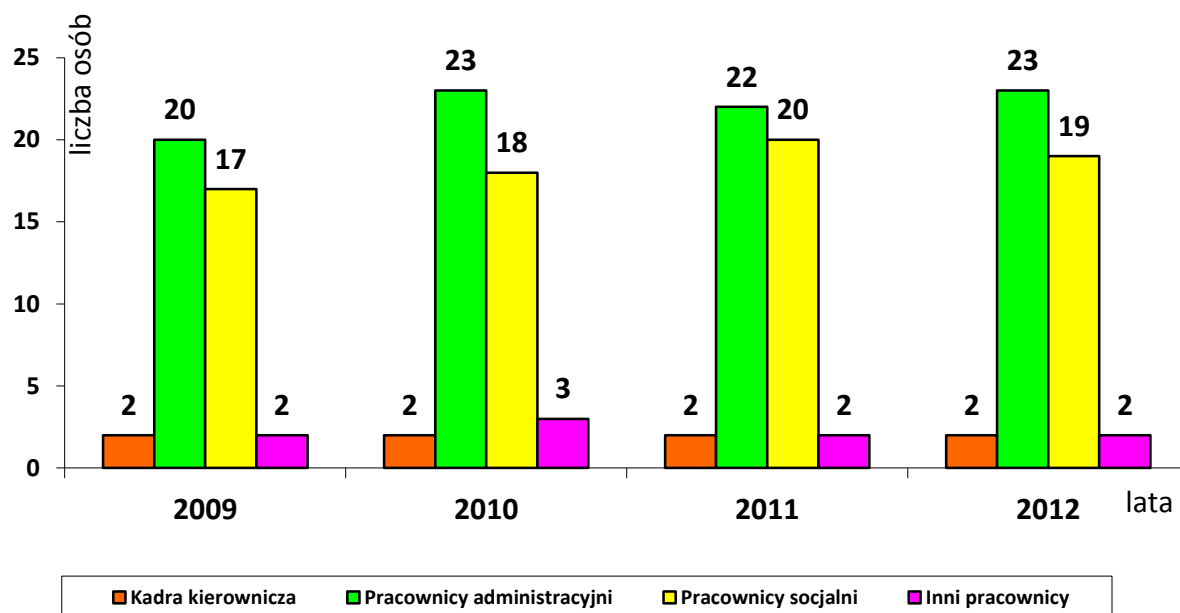
Klub seniora „3/4” jest programem aktywizacji kobiet i mężczyzn w wieku emerytalnym. Jego celem jest przygotowanie seniorów do samopomocy, zwiększenie ich aktywności życiowej, udział w życiu społecznym, kulturalnym, zapobieganie marginalizacji ze względu na wiek i stan zdrowia. Klub rozpoczął swoją działalność w sierpniu 2003r. Klub prowadzi pracownik socjalny, który dodatkowo obsługuje rejon pracy socjalnej na terenie szpitala w Wejherowie.

Klub Seniora "po 60" – istnieje od marca 2005r. Grupa skupia emerytki i rencistki, które spotykają się jeden raz w tygodniu w świetlicy na terenie parafii Chrystusa Króla i przy ul. Hallera 1a. Uczestnicy aktywnie spędzają czas, pomiędzy spotkaniami uczestniczą aktywnie w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz spotkaniach organizowanych przez organizacje pozarządowe.

W ramach Działu Pomocy Instytucjonalnej realizowany jest projekt systemowy współfinansowany ze środków EFS - skierowany do klientów Ośrodka zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających aktywizacji społeczno-zawodowej.

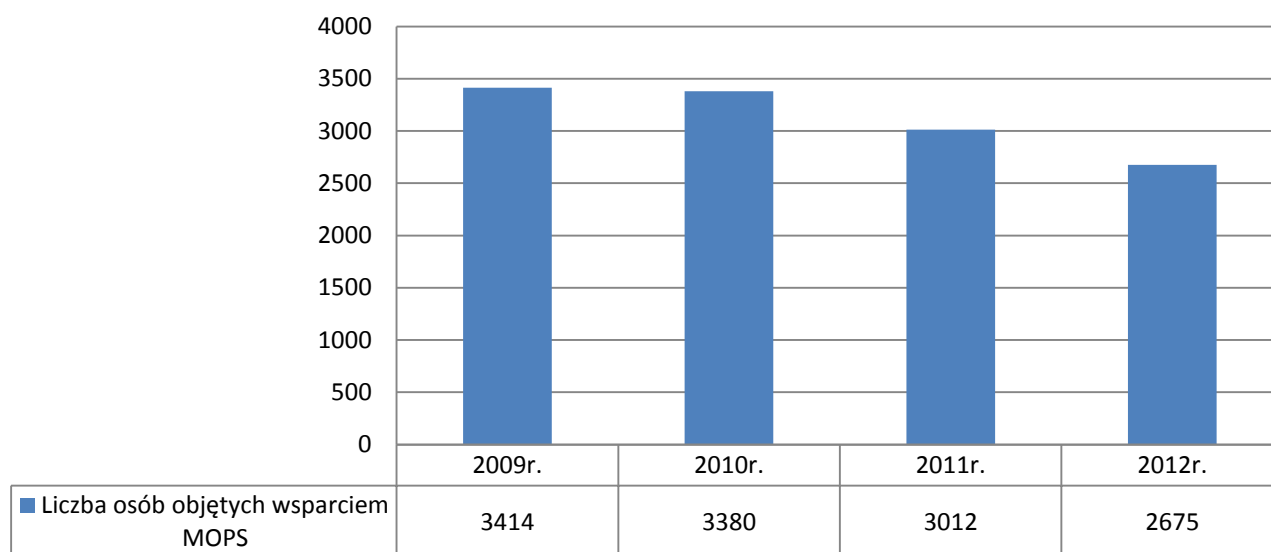
Klub Integracji Społecznej prowadzi działania środowiskowe nakierowane na pracę z osobami długotrwale bezrobotnymi i marginalizowanymi. W ramach Klubu świadczone jest poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, zawodowe oraz organizowane są prace społecznie użyteczne. KIS działa także w obrębie umów o współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Wejherowie i z Pomorską Wojewódzką Komendą Ochotniczych Hufców Pracy w Gdańsku z siedzibą w Wejherowie.

Pracownicy ośrodka opiekują się dwiema grupami wsparcia: grupą samopomocową dla matek i opiekunów dzieci niepełnosprawnych oraz grupą wsparcia dla rodziców dzieci z autyzmem.

Wykres 6. Liczba zatrudnionych pracowników w MOPS Wejherowo

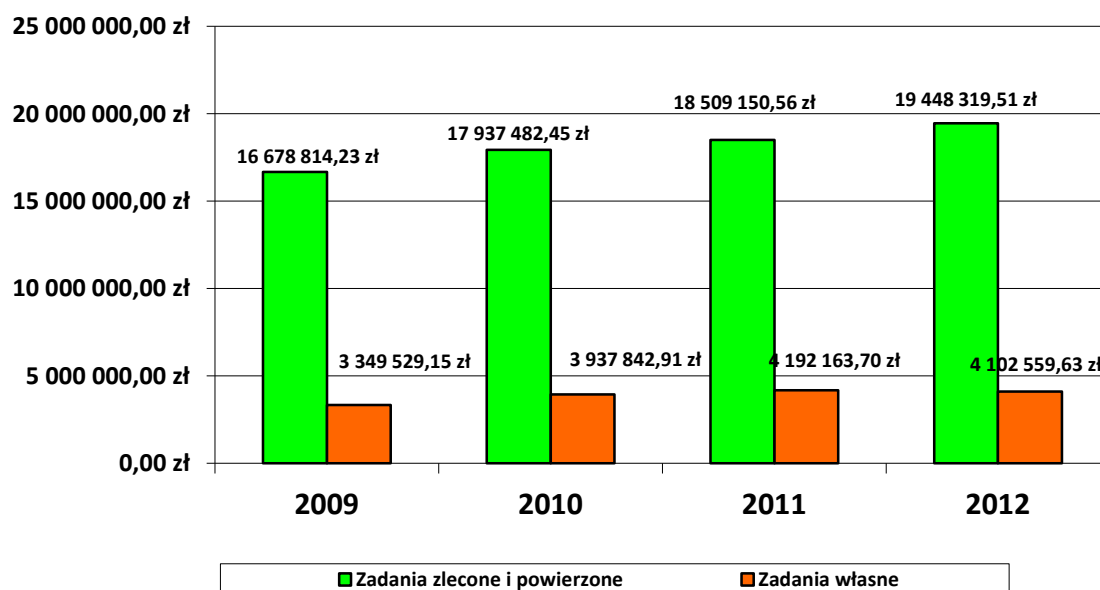
Źródło: Opracowanie własne MOPS.

MOPS w Wejherowie w latach 2009 - 2012 odnotowuje stały wzrost wydatków w zakresie zadań własnych i zleconych. Tendencja zwyżkowa wydatkowania środków pieniężnych spowodowana jest zwiększającą się liczbą klientów MOPS, jak również rosnącymi kosztami poszczególnych zadań pomocy społecznej. Zwiększa się również liczba zadań realizowanych przez Ośrodek. Liczbę klientów MOPS w stosunku do liczby mieszkańców Wejherowa oraz poziom wydatków na pomoc społeczną przedstawiają wykresy poniżej.

Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne MOPS.

Wykres 8. Wydatki MOPS Wejherowo w latach 2009 - 2012

Źródło: Opracowanie własne MOPS.

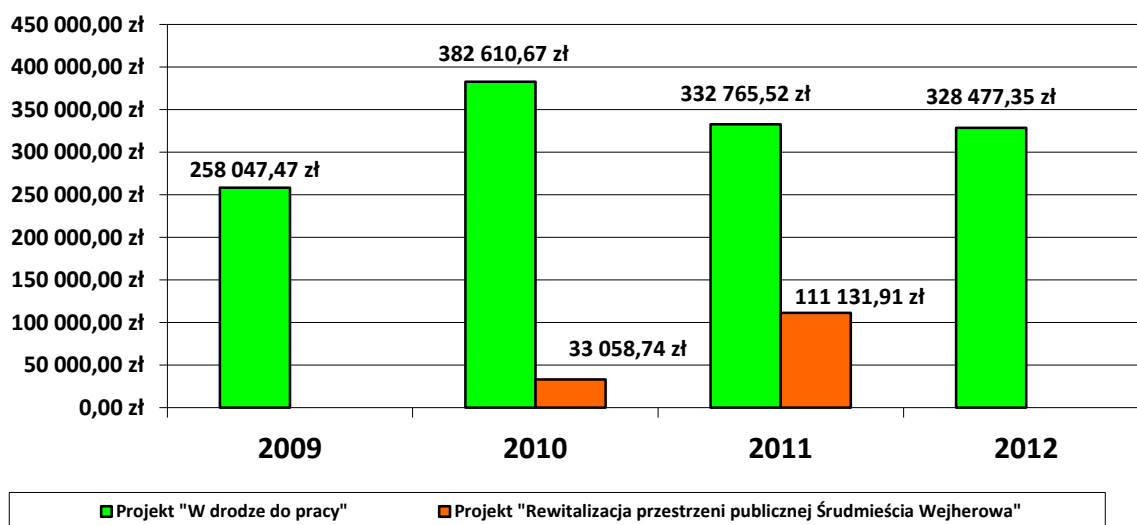
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat realizował oraz brał udział w projektach, wspierających działania na rzecz osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Na przestrzeni ostatnich trzech lat realizowane były następujące projekty:

- Projekt systemowy „W drodze do pracy” na lata 2008 – 2013:
 - Kursy, szkolenia i wsparcie dla 190 beneficjentów ostatecznych.
 - PAL „Barakuda” skierowany do dzieci klientów MOPS chcących uzyskać uprawnienia ratownika wodnego WOPR - 20 osób.
 - PAL „Ja wam pokażę” skierowany do kobiet po 50 roku życia - 10 osób.
 - PAL „Jak być mamą i pracować” dla matek powracających do pracy po urodzeniu dziecka - 15 osób.
 - PAL „Wspólna sprawa” dla mieszkańców ul. Kotłowskiego w roku 2012 i ul. Przemysłowej w roku 2013 - 20 osób.
- Klub Integracji Społecznej „Wałowa” na lata 2010 - 2011, działający w ramach projektu „Rewitalizacja Przestrzeni Publicznej Śródmieścia Wejherowa”:
 - Wsparcie dla łącznie 360 beneficjentów ostatecznych.
 - Warsztaty z cyklu „Uczyć się warto” - 60 osób.
 - Grupa zabawowa dla dzieci w wieku 3-6 lat - 34 osoby.

- Grupa świetlicowa dla dzieci w wieku 7-13 lat - 46 osób.
- Akcja środowiskowa „Maj na wałowej” - ok. 200 osób.
- Zajęcia w ramach „szkoły dla rodziców” - 20 osób.

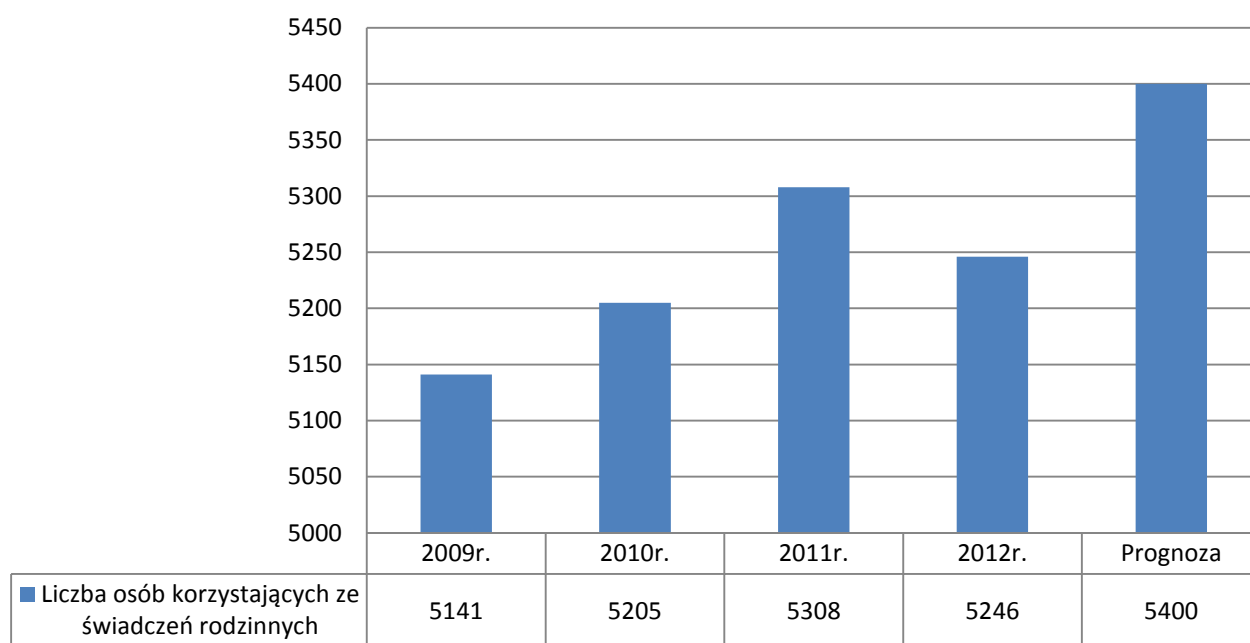
Wydatki na projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej przedstawione zostały na poniższych wykresach.

Wykres 9. Poziom dofinansowania ze środków Unii Europejskiej na realizację projektów

Źródło: Opracowanie własne MOPS.

Oprócz zadań wynikających z Ustawy o Pomocy Społecznej, MOPS realizuje zadania wynikające z Ustawy o Świadczeniach Rodzinnych i Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Skalę wydatków obrazują wykresy poniżej.

Wykres 10. Liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych

Źródło: Opracowanie własne MOPS.

Ze świadczeń rodzinnych korzystają również świadczeniobiorcy funduszu alimentacyjnego. Średnio w ciągu miesiąca MOPS wypłaca ok. 400 takich świadczeń. Dodatkowo wypłacanych miesięcznie jest około 50 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka.

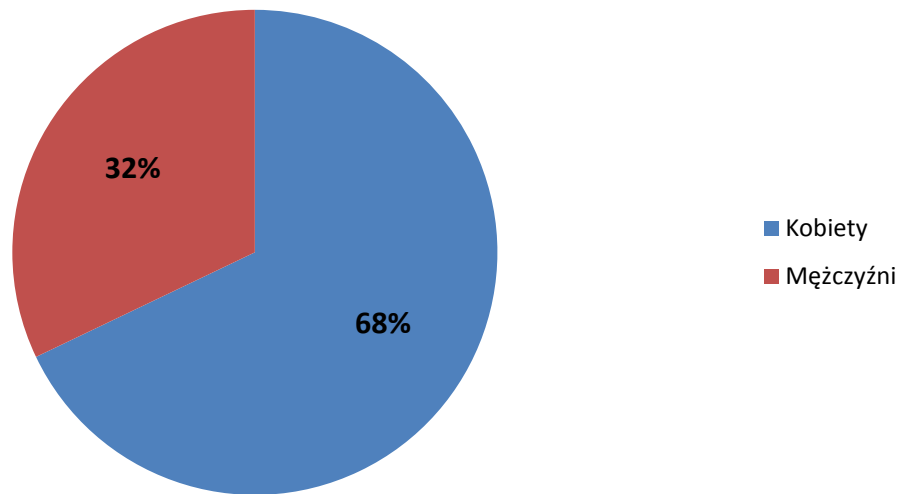
8. Diagnoza i analiza problemów

Diagnoza i analiza problemów społecznych sporządzona została w świetle oceny zgromadzonych materiałów. Pierwszy etap pracy nad strategią opierał się na analizie dokumentów i dostępnych danych statystycznych. Analiza dokumentów w zakresie ogólnym sporządzona została na podstawie:

- sprawozdań MPiPS 03 MK1, MK2 - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie,
- sprawozdań rocznych z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie,
- dokumentacji socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie,
- sprawozdań Powiatowego Urzędu Pracy MPiPS 01,
- sprawozdania „Realizacja zadań gminy z zakresu Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie”,
- sprawozdania GSAC w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Wejherowie,
- sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej,
- sprawozdania „Zasoby pomocy społecznej” w części dot. Wejherowa,
- sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie,
- sprawozdania GSAC w zakresie bezdomności w Wejherowie,
- danych z „Raportu o stanie miasta”,
- danych z Raportów Głównego Urzędu Statystycznego.

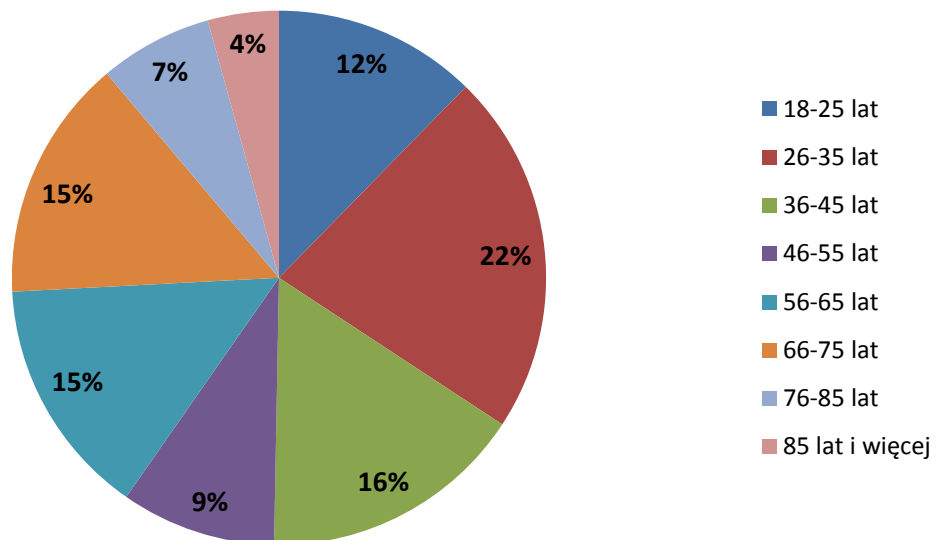
Przeprowadzona analiza pozwoliła ocenić obszary deficytowe w zaspokojeniu potrzeb socjalnych na terenie Wejherowa. Analiza wyżej wymienionych danych miała charakter wyjściowy, istotnym jej uzupełnieniem były informacje i materiały, uzyskane w oparciu o przeprowadzone badania ankietowe. W badaniach ankietowych udział wzięło 347 kobiet i 164 mężczyzn. Charakterystykę demograficzną respondentów przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Podział respondentów ze względu na płeć

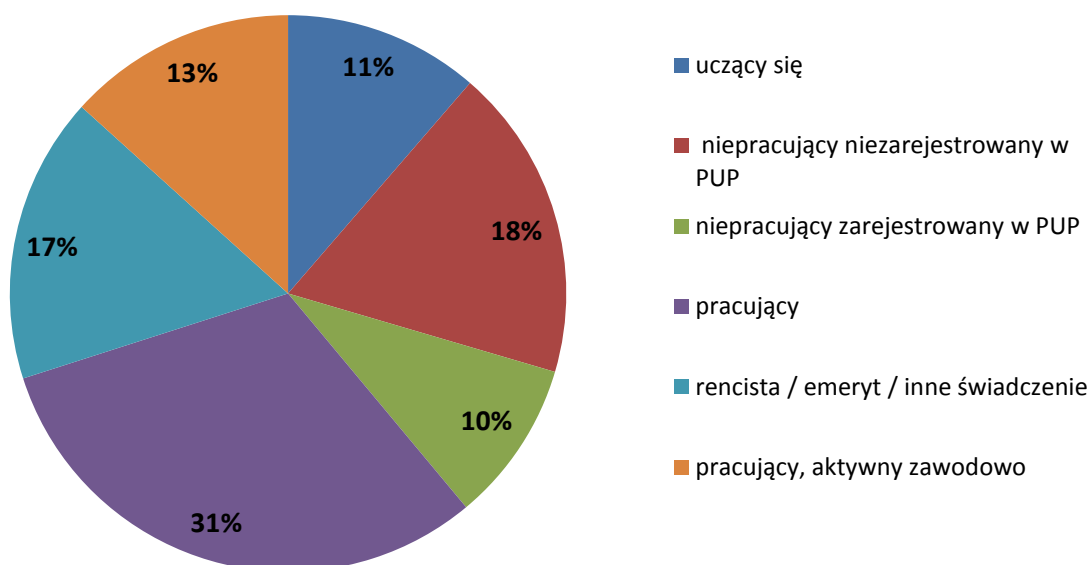

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Wykres 12. Podział respondentów ze względu na wiek

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Wykres 13. Sytuacja respondentów na rynku pracy

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Połączenie posiadanych danych z informacjami uzyskanymi bezpośrednio od respondentów ukazało obraz problemów społecznych, jakie występują na terenie miasta Wejherowa. Dane te zostały szczegółowo opisane w dalszej części dokumentu.

8.1. Ubóstwo

a. Podstawowe założenia i definicje

Wykluczenie społeczne jest powiązane w sposób istotny z występowaniem ubóstwa. Jednak nie da się postawić znaku równości między zjawiskiem ubóstwa a wykluczeniem społecznym. Osoby ubogie nie muszą być wykluczone i odwrotnie – osoby wykluczone niekoniecznie są ubogie. Wobec ubóstwa stosowane są różne miary, ponadto ocenie ulega również głębokość tego zjawiska. I tak, np. kategoria minimum egzystencji jest kategorią wskazującą na bardzo silną depryzację potrzeb materialnych i jeżeli ktoś pozostaje długotrwale w takiej sytuacji, to zagrożony jest nie tylko wykluczeniem społecznym, lecz także poważnymi zakłóceniami natury egzystencjalnej (rozwoju biologicznego). Z kolei kategoria ubóstwa relatywnego nie musi prowadzić do wykluczenia społecznego. Oznacza ona pogorszenie pozycji przez wzrost zróżnicowania dochodów. W tym przypadku istotna jest analiza głębokości tego ubóstwa; odległości pozycji analizowanego przypadku od poziomu przeciętnego, czy typowego.

Ubóstwo w świadomości społecznej funkcjonuje jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda czy też niedostatek. Ubóstwo można określić jako stan poniżej pewnego, zmiennego w czasie, progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny czy też całej grupy społecznej.⁴

Z pojęciem ubóstwa wiąże się definicja minimum socjalnego oraz minimum egzystencji. Minimum socjalne jest normatywnym modelem zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie. Wyznaczając linie niskich dochodów, równych kosztom utrzymania, umożliwia ocenę społecznego zakresu zjawiska zagrożenia ubóstwem. Minimum socjalne wyznacza także górną granicę ubóstwa. Minimum egzystencji natomiast wyznacza dolną granicę tego obszaru. Poziom minimum egzystencji pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych na najniższym z dopuszczalnych poziomów. Jeżeli dochód jednostki lub rodziny nie zapewnia konsumpcji na poziomie minimum egzystencji to wówczas zagrożone jest zdrowie i życie.⁵

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Według danych GUS po okresie spadku w latach 2006-2008, a następnie paroletniej stabilizacji, w roku 2011 odnotowano wzrost poziomu zagrożenia ubóstwem skrajnym w Polsce. Odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego (tzn. znajdujących się poniżej minimum egzystencji) wzrósł o 1 pkt. proc. w stosunku do roku 2010 i wyniósł 6,7%.

Na niższym poziomie kształtowała się wartość wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym - 16,7% w 2011 roku w porównaniu z 17,1% w roku 2010, przy czym w tym czasie realna wartość relatywnej granicy ubóstwa nieznacznie spadła.

Poniżej ustawowej granicy ubóstwa żyło 6,5% osób w gospodarstwach domowych (spadek o 0,8%). Należy przy tym zauważyć, że po raz pierwszy odsetek osób w gospodarstwach domowych skrajnie ubogich był wyższy niż odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej kwot uprawniających do ubiegania się o przyznanie świadczeń pieniężnych z systemu pomocy społecznej. W 2011 roku zanotowano zwiększenie się zagrożenia ubóstwem skrajnym w niemal wszystkich grupach gospodarstw domowych. Istotnie pogorszyła się również sytuacja gospodarstw domowych rencistów – w tym przypadku wzrost odsetka osób znajdujących się poniżej minimum egzystencji wyniósł ok. 30%.⁶

Na podstawie analizy dokumentacji MOPS można stwierdzić, iż ubóstwo jest również jednym z największych problemów społecznych Wejherowa. Zebrane dane wskazują, że pomoc udzielana rodzinom

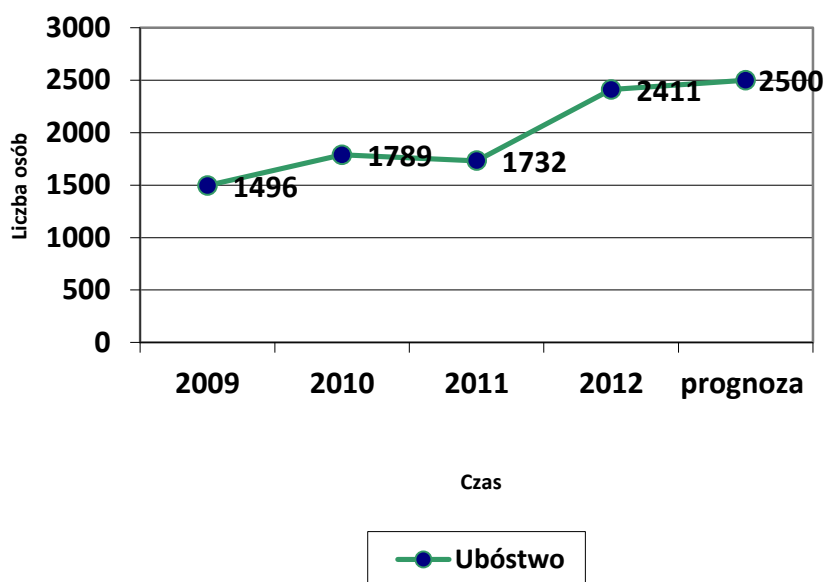
⁴ T. Pilch, I. Lepalczyk (red.), Pedagogika społeczna, Wydawnictwo „Żak”, Warszawa 1995r.

⁵ M. Dziubińska-Michalewicz, Minimum egzystencji a minimum socjalne, Kancelaria Sejmu Biuro Studiów i Ekspertyz, Warszawa 2001r.

⁶ Dane Głównego Urzędu Statystycznego za 2011r.

w których ubóstwo stanowi główny problem, stale rośnie i stanowi największą grupę odbiorców świadczeń pomocowych.

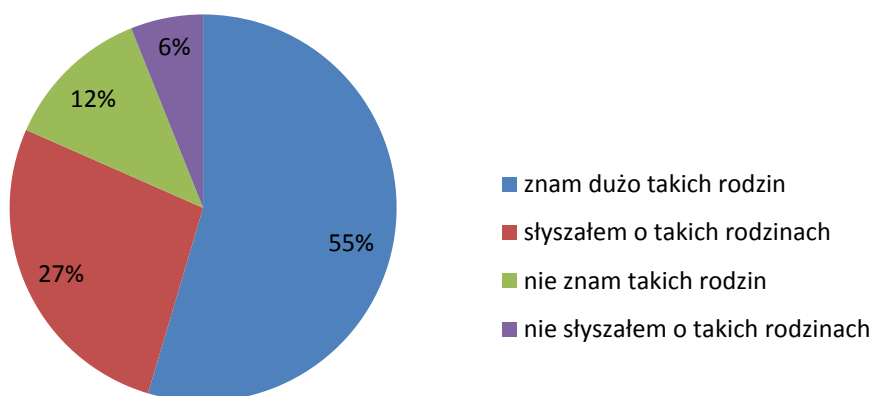
Wykres nr 14. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu ubóstwa

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

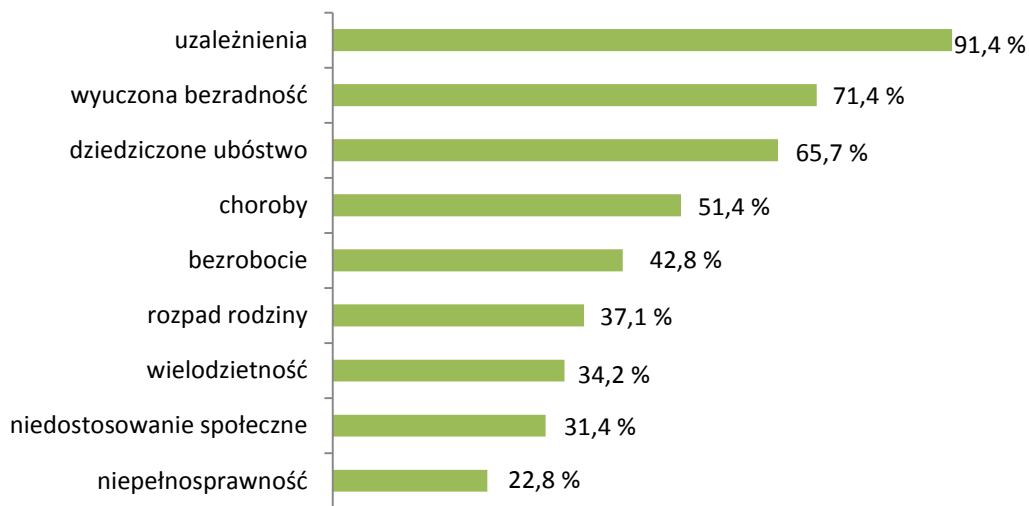
Od 2009 roku liczba świadczeń pomocy społecznej udzielanej z tytułu ubóstwa systematycznie rośnie. Prognozy na kolejne lata zakładają, iż tendencja ta zostanie utrzymana. Zwiększenie kryterium dochodowego, uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, przyczyni się prawdopodobnie w kolejnych latach do dalszego wzrostu omawianego wskaźnika.

Zdecydowana większość badanych osób zna lub słyszała o rodzinach zamieszkujących Wejherowo a dotkniętych ubóstwem (82%). Jedynie 18% respondentów nie zna osobiście takich rodzin, lub nie słyszało o środowiskach dotkniętych ubóstwem. Taki rozkład odpowiedzi świadczy o bardzo dużej skali występowania zjawiska ubóstwa wśród rodzin zamieszkujących na terenie miasta. Pomimo faktu, iż ubóstwo nie zostało wskazane przez badanych jako najważniejszy problem społeczny – problem ten wskazało 40% respondentów.

Wykres 15. Ocena respondentów co do ilości rodzin dotkniętych ubóstwem

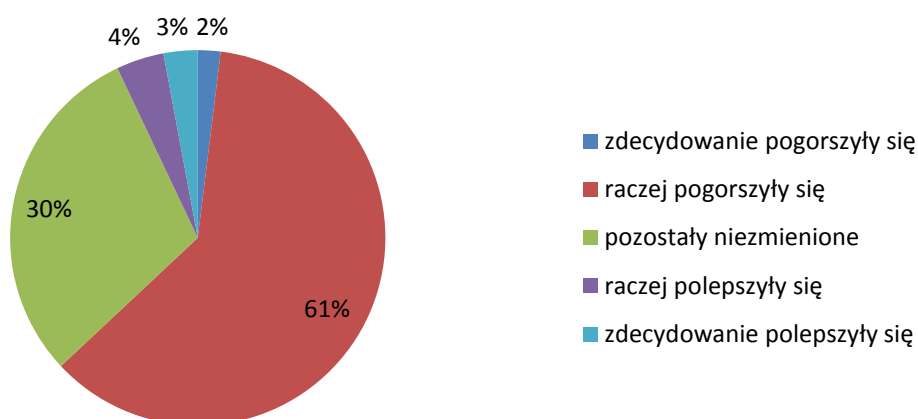
Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Za główne przyczyny popadania rodzin w ubóstwo respondenci uznali: uzależnienia (91,4%), powody związane z wyuczoną bezradnością (71,4%), przyczyny skorelowane z tzw. dziedziczeniem ubóstwa (65,7%), choroby w rodzinie, jej rozpad oraz bezrobocie. Zebrane dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16. Przyczyny ubóstwa w opinii ankietowanych (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Istotnym jest fakt, iż w opinii respondentów warunki życia mieszkańców, dotkniętych ubóstwem najczęściej pogorszyły się bądź też nie uległy zmianie.

Wykres 17. Sytuacja rodzin ubogich na przestrzeni ostatnich 5 lat

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

O występowaniu problemu ubóstwa w Wejherowie świadczy wzrost i wysoki poziom tego zjawiska jako kryterium przyznawania pomocy społecznej. Fakt ten potwierdzają również opinie mieszkańców Wejherowa.

Ubóstwo wydaje się być najbardziej skorelowane z problemem bezrobocia, które stanowi drugi co do wielkości wskaźnik przyczyn udzielania pomocy finansowej z OPS. Można również przyjąć, iż bezpośredni wpływ na pozostawanie jednostek bądź rodzin w ubóstwie mają takie przyczyny jak: wielodzietność, długotrwała choroba i niepełnosprawność, uzależnienia czy też niezaradność życiowa.

Ważne jest więc tworzenie i wzmacnianie grup samopomocowych wspierających osoby w trudnej sytuacji oraz połączenie ich z działalnością organizacji pozarządowych. Nieodzowne jest również organizowanie społeczności lokalnych które będą mogły działać bezpośrednio w środowiskach problemowych – przy odpowiednim wsparciu ze strony instytucji publicznych.

8.2. Bezrobocie

a. Podstawowe założenia i definicje

Bezrobocie uznawane jest w Polsce za bardzo ważny problem społeczny. Definiowane jest najczęściej jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zawodowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.⁷

Bezrobotni to osoby poszukujące, gotowe podjąć i podejmujące zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, natomiast poszukujący pracy to osoby niezatrudnione poszukujące zatrudnienia oraz osoby zatrudnione zgłaszające zamiar i gotowość podjęcia zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy, albo dodatkowego lub innego zatrudnienia, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy. Stopa bezrobocia to ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo (to jest zdolnych w prawnie określonych warunkach do podjęcia pracy).

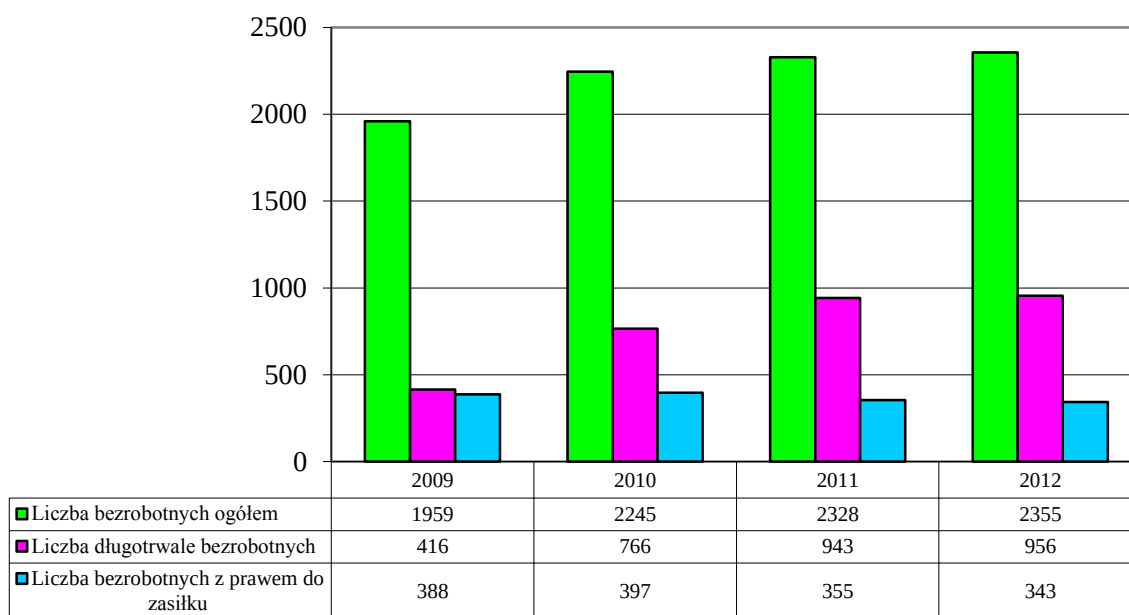
„Program przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu” przyjął pogląd, iż w przypadku problemu bezrobocia najbardziej szkodliwym czynnikiem jest beczynność osób pobierających świadczenie dla bezrobotnych lub z innego funduszu pomocowego. Przekłada się to w rezultacie na wytworzenie się swoistej subkultury osób bezrobotnych charakteryzującej się przede wszystkim beczynnością i bezradnością. Stwierdzono również, iż aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych jest tym trudniejsza im dłużej pozostają oni bez pracy.⁸

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Kryzys gospodarczy w znacznej mierze przyczynił się do zwiększenia liczby osób bezrobotnych w regionie. Duży odsetek osób pozostających bez zatrudnienia z powodu ubóstwa staje się klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby te są w szczególności narażone na marginalizację i wykluczenie społeczne. Na dzień 30.04.2013r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wejherowie zarejestrowanych było 2 680 osób, w tym 1452 kobiety. Wzrost liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP na przestrzeni lat 2009 – 2012 przedstawiony został na poniższym zestawieniu.

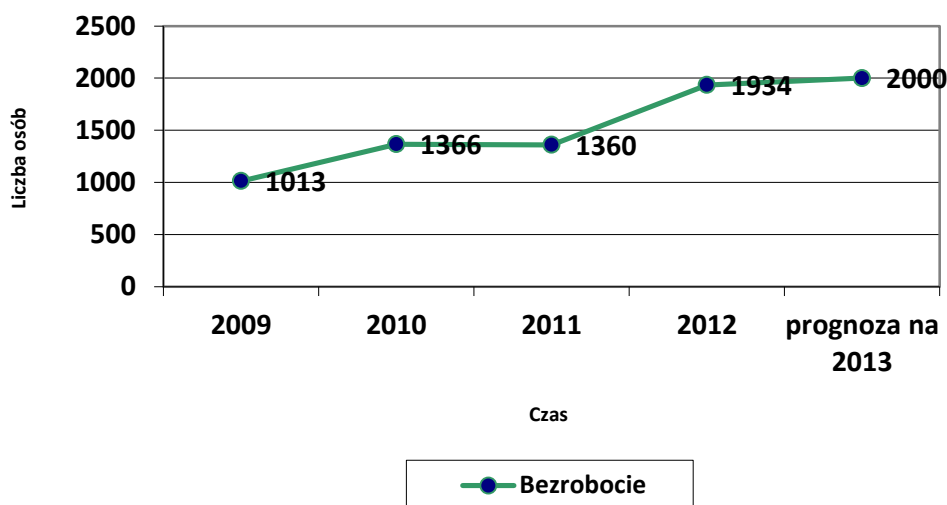
⁷ E. Trafiałek, Bezrobocie jako zjawisko towarzyszące gospodarce wolnorynkowej [w:] „Praca socjalna” Nr 1 z 2000r.

⁸ M. Kabaj, *Program przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu*, Raport IPISS, zeszyt nr 19, Warszawa, 2000r.

Wykres nr 18. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Wejherowo

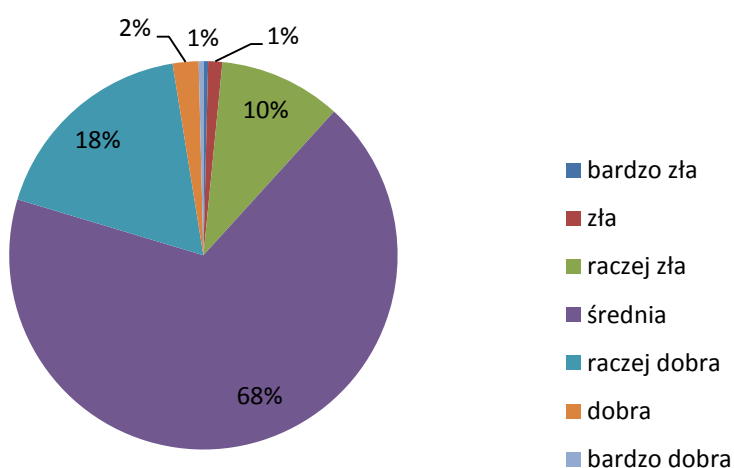
Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych z PUP

Przeprowadzona analiza dokumentów MOPS wykazała, iż problem bezrobocia jest drugim, co do wielkości wskaźnikiem przyznawania pomocy finansowej w Wejherowie. Wykres poniżej przedstawia liczbę świadczeniobiorców MOPS, którym pomoc udzielana jest z powodu bezrobocia. Problem ten od 2010r. utrzymuje się na w miarę stałym poziomie.

Wykres 19. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu bezrobocia

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Sytuacja osób bezrobotnych na rynku pracy w opinii mieszkańców miasta zobrazowana została na wykresie poniżej. Zdaniem respondentów mimo, iż bezrobocie jest jednym z większych problemów na rynku pracy, to osoby bezrobotne nie znajdują się jeszcze w najgorszej sytuacji. Tak też, większość badanych oceniła sytuację na rynku pracy mieszkańców miasta, jako średnią (68%). Co 9 ankietowany określił ją negatywnie, zaś, co piąty respondent ocenił ją pozytywnie. Nikt z badanych nie określił sytuacji na rynku pracy, jako bardzo dobrej, zaś 2% respondentów określa ją jako bardzo złą.

Wykres 20. Sytuacja osób bezrobotnych na rynku pracy

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

Stopa bezrobocia w Wejherowie, zgodnie z uzyskanymi danymi z PUP Wejherowo wynosi 14,2% i jest jedną z wyższych w województwie i kraju. Problem ten jest na drugim miejscu pod względem przyczyn przyznawania pomocy społecznej i powiązany jest silnie z ubóstwem, co przekłada się na zwiększoną liczbę klientów pomocy społecznej.

Liczba osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na wysokim, stałym poziomie. Celem zwiększenia skuteczności wychodzenia ludzi z bezrobocia i systemu pomocy społecznej koniecznym zacieśniona została współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się tym problemem (PUP, agencje pracy, OHP itp.).

Utrzymywanie się wysokiego wskaźnika bezrobocia oznacza konieczność kontynuacji szerokich działań pomocowych ukierunkowanych na współpracę z osobami bezrobotnymi i ich aktywizację. Bezrobocie jest dysfunkcją, która rodzi wiele negatywnych skutków dla osoby bezrobotnej, rodziny bezrobotnego oraz całej społeczności lokalnej – dlatego tak ważne są programy zaradcze.

8.3. Niepełnosprawność

a. Podstawowe założenia i definicje

Wraz z rosnącym poziomem cywilizacji zwiększeniu ulega liczba ludzi, którzy nie są w pełni sprawni i nie potrafią samodzielnie rozwiązywać swoich problemów życiowych. Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała czy choroby, często towarzyszą: liczne bariery ekonomiczne – architektoniczne i środowiskowe, brak tolerancji dla odmienności w swoich społecznościach, ograniczony dostęp do wszystkich społecznych zasobów, dyskryminacja w wielu dziedzinach życia społecznego.

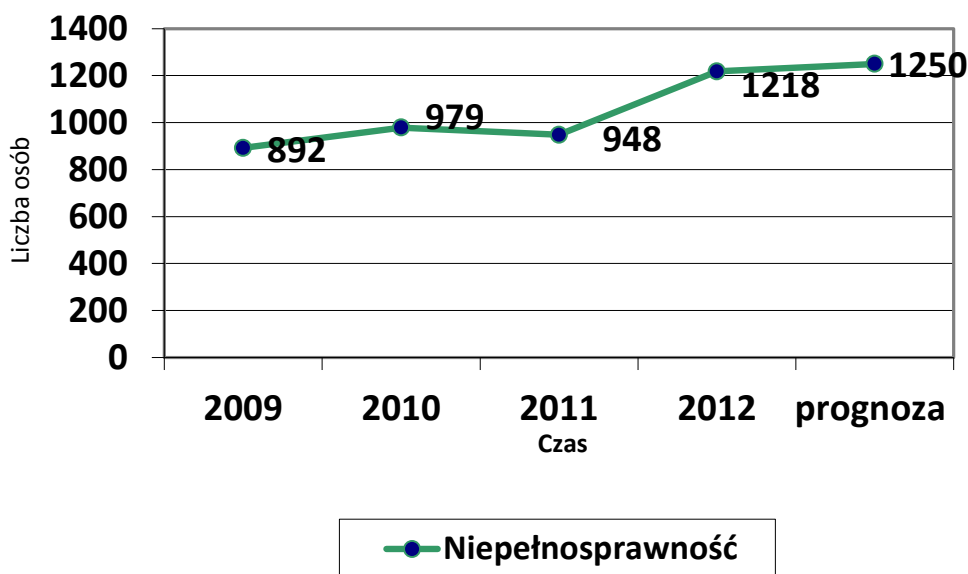
Osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony – osoba niepełnosprawna prawnie. Osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca) – osoba niepełnosprawna biologicznie. Osoby niepełnosprawne, według przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych.

Choroba psychiczna – to stan nieprawidłowego funkcjonowania psychiki, powodujący poważne zaburzenia, które powinny być poddane leczeniu psychiatrycznemu ze względu na nasilenie, trwałość i poważne następstwa życiowe.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Analiza dokumentów wykazała, iż na przestrzeni lat liczba niepełnosprawnych świadczeniobiorców nieznacznie spada. Największą liczbę świadczeń zarejestrowano w 2010r. W tym czasie problem ten dotyczył 979 osób. W roku 2011 liczba ta zmniejszyła się do poziomu 948 osób (spadek o 3,17%) natomiast prognoza na najbliższe lata zakłada powolny wzrost tego wskaźnika.

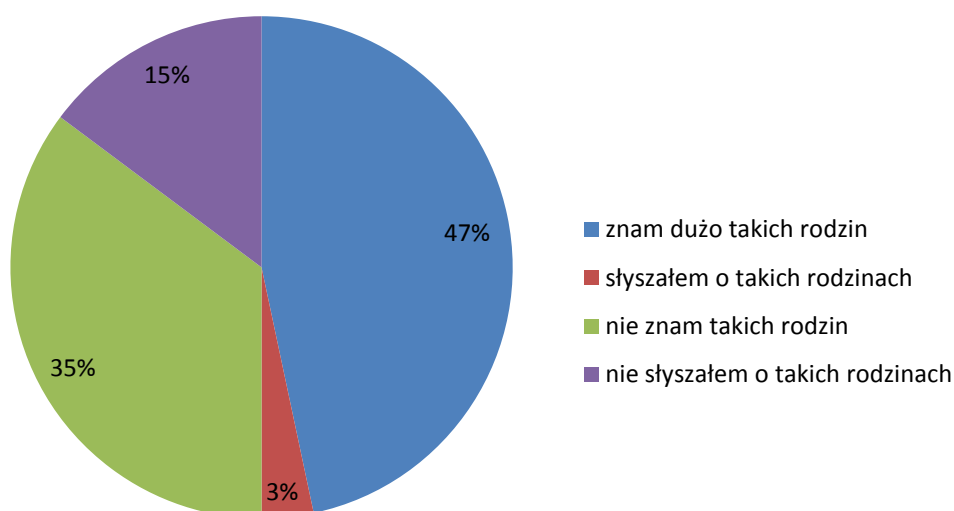
Wykres 21. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu niepełnosprawności

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Obecnie sytuację prawną osoby niepełnosprawnej reguluje ustawa z dnia 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.), do omawianej problematyki odnosi się również ustawa o pomocy społecznej, uznając niepełnosprawność i długotrwałą chorobę, jako jedną z okoliczności uzasadniających przyznanie świadczenia z pomocy społecznej. Do osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych kierowane jest wsparcie w postaci zasiłku stałego, okresowego i celowego, a także usługi opiekuńcze oraz prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Zakres odpowiedzi respondentów związanych z problemem niepełnosprawności przedstawia wykres 22. Niespełna połowa ankietowanych zna lub słyszała o rodzinach zamieszkujących Wejherowo dotkniętych niepełnosprawnością (47%), zaś 35% respondentów nie zna osobiście takich rodzin, lub nie słyszało o osobach niepełnosprawnych zamieszkających w ich okolicy.

Wykres 22. Ocena respondentów co do liczby osób/rodzin niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Najistotniejszymi problemami dotyczącymi osoby niepełnosprawne w opinii badanych respondentów były bariery architektoniczne, na które wskazuje aż 77,8% badanych oraz brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych (60%). Ankietowani wskazywali również na utrudniony dostęp dla osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków transportu oraz do specjalistycznej opieki medycznej, usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych. Co czwarty ankietowany wskazywał, na często występującą wśród niepełnosprawnych alienację. Ankietowani zazwyczaj wybierali możliwość zaznaczania kilku odpowiedzi, co świadczyć może o złożoności problemu, jakim jest niepełnosprawność mieszkańców Wejherowa.

Wykres 23. Problemy osób niepełnosprawnych (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

Tylko część osób dotkniętych niepełnosprawnością i/lub długotrwałą chorobą korzysta z pomocy Ośrodka. Liczba tych osób maleje. Niepełnosprawni mieszkańcy Wejherowa największy problem mają z barierami architektonicznymi, brakiem odpowiednich ofert pracy oraz utrudnionym dostępem do korzystania ze środków transportu. Ważnymi problemami osób niepełnosprawnych jest również utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych oraz ich alienacja. Koniecznym wydaje się podjęcie inicjatyw, które w pierwszej kolejności zmniejszą poziom wykluczenia osób niepełnosprawnych.

8.4. Długotrwała lub ciężka choroba

a. Podstawowe założenia i definicje

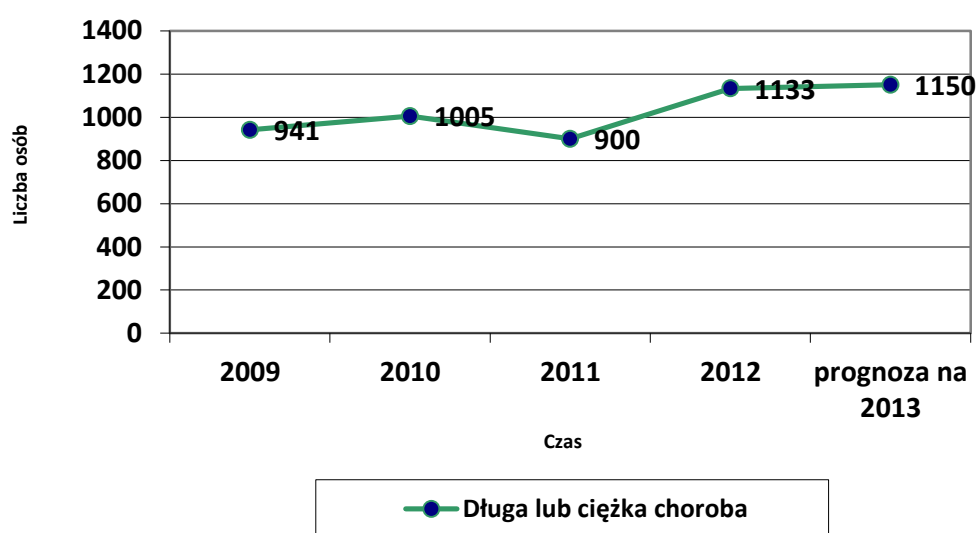
Długotrwała choroba – czyli choroba, która z medycznego punktu widzenia określana jest jako choroba przewlekła. Bardzo często stan ten powiązany jest z niepełnosprawnością. Długotrwała choroba jest określana, jako dolegliwość, która utrzymuje się przez dłuższy czas i istnieją przesłanki do stwierdzenia, że ten stan będzie trwał w dalszym czasie. O długotrwałej chorobie możemy mówić wówczas, gdy zostaną spełnione takie przesłanki jak: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i brak rokowań na poprawę. Osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgnarskiej oraz rehabilitacji. Problem ten jest bardzo istotny ze względu na fakt starzenia się społeczeństwa. W perspektywie następnych kilkadziesiąt lat problem ten może dotyczyć

coraz większej liczby osób. Z uwagi na rozluźnianie się więzi rodzinnych oraz ubożenie społeczeństwa konieczne wydaje się budowanie systemu wsparcia dla osób starszych w ich środowisku zamieszkania sprowadzając opiekę instytucjonalną, jako ostateczność.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Z problemem niepełnosprawności często związana jest długotrwała choroba. Według danych statystycznych MOPS, liczba świadczeń przyznawanych z powodu długotrwałej choroby w 2010r. utrzymywała się na poziomie 1005 osób. W roku 2011 liczba ta zmniejszyła się do 900 osób (spadek o 10,45%) natomiast prognoza na najbliższe lata zakłada wzrost związany ze starzeniem się ogółu społeczeństwa.

**Wykres 24. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS
z powodu długiej lub ciężkiej choroby**

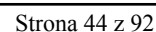
Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Z przedstawionych na powyższym wykresie danych wynika, że liczba osób długotrwale chorych systematycznie spada, co nie jest jednoznaczne jednak z zanikaniem tego problemu na terenie Wejherowa. Może to oznaczać, że osoby takie częściej nabywają prawo do świadczeń takich instytucji jak ZUS czy KRUS.

W sytuacji, kiedy osoba chora lub niepełnosprawna wymaga pomocy w codziennym funkcjonowaniu a nie posiada nikogo, kto by jej takiej pomocy udzielił, istnieje możliwość przyznania jej usług opiekuńczych. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy lub w ośrodkach wsparcia takich jak środowiskowe domy samopomocy, kluby samopomocy, dzienne domy pomocy.

Strona 44 z 92

Strona 44 z 92

Z opracowanych danych wynika, iż istnieją trzy obszary miejskie, gdzie ilość i skupienie usług jest największe. Są to kolejno:

- Obszar 1 – Osiedle 1000-lecia Państwa Polskiego w Wejherowie
- Obszar 2 – Osiedle Harcerskie w Wejherowie
- Obszar 3 – Osiedle Kaszubskie w Wejherowie.

Pojedyncze usługi rozsiane są również na pozostałym obszarze miasta, jednak nie w takiej liczbie jak na terenach opisanych powyżej.

8.5. Starzenie się społeczeństwa

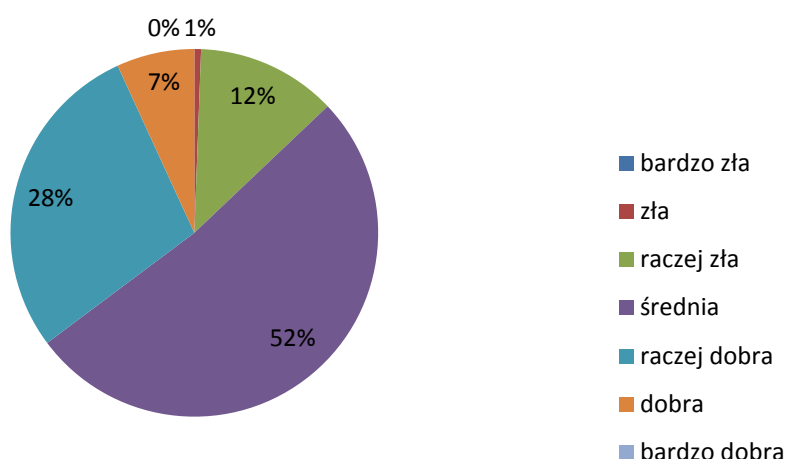
a. Podstawowe założenia i definicje

Starzeniem się społeczeństwa nazywamy wzrost w nim odsetka osób w podeszłym wieku. Wzrost ten zależy nie tylko od wydłużenia życia, ale również, może nawet w większej mierze, od spadku liczby narodzin, przez co maleje odsetek dzieci i młodzieży. W polskim społeczeństwie funkcjonuje ukształtowany pogląd, który uznaje za ludzi w podeszłym wieku osoby, które przekroczyły 65 rok życia, są nieaktywne zawodowo, o obniżonej kondycji fizycznej i psychicznej.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

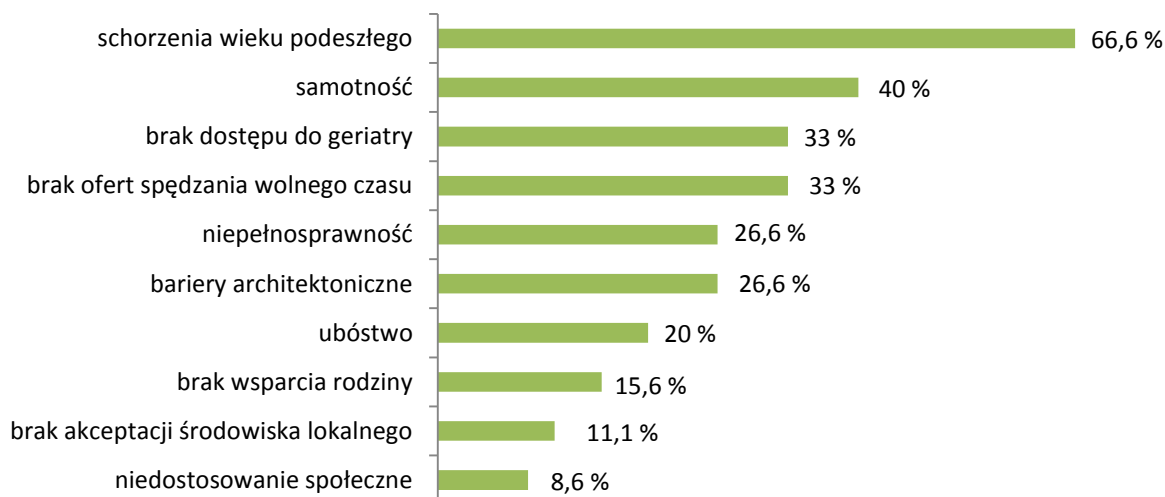
W Wejherowie jest ponad 10 tys. osób powyżej 60 roku życia. Osoby starsze często utożsamiane są z osobami niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi, jednakże bez względu na swój wiek, osoby te mogą odgrywać ważną rolę w społeczeństwie i dłużej cieszyć się życiem. Udział w życiu społecznym osób starszych i ich przejście na emeryturę nie oznacza, że dana osoba niczego już nie może zaoferować społeczeństwu. Wkład starszych ludzi w życie ich społeczności, wyrażają między innymi poprzez opiekowanie się innymi czy pracę w charakterze wolontariuszy, która często nie zyskuje należytego uznania.

Badania wykazały, iż ponad połowa respondentów określiła sytuację osób starszych zamieszkujących Wejherowo, jako średnią (51%), zaś co ósmy badany ocenił ją negatywnie, choć nikt nie wskazał, że jest bardzo zła. Jedynie co trzeci ankietowany uznał, że jest ona dobra bądź raczej dobra. Nikt z respondentów nie określił sytuacji osób starszych, jako bardzo dobrej.

Wykres 25. Sytuacja osób starszych w Wejherowie

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Problemy osób starszych, jako najczęściej wskazywane przez respondentów to schorzenia wieku podeszłego (66,6%), samotność (40%), brak dostępu do lekarza geriatry (33,3%) oraz brak ofert spędzania wolnego czasu, zwłaszcza dla samotnych seniorów. Poniższy wykres przedstawia pełen zakres udzielanych przez ankietowanych odpowiedzi na pytanie dotyczące problemów osób starszych.

Wykres 26. Problemy osób starszych w Wejherowie (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

Starzenie się społeczeństwa w Polsce przekłada się na większą ilość osób w podeszłym wieku w Wejherowie. Konieczne jest poszerzenie oferty działań skierowanych dla tej grupy społecznej m.in. poprzez wspieranie instytucji podejmujących działania na rzecz osób w starszym wieku.

8.6. Alkoholizm i narkomania

a. Podstawowe założenia i definicje

Alkoholizm i narkomanię rozpatrywać należy przede wszystkim w kontekście uzależnień. Według Światowej Organizacji Zdrowia, uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną (do których należą m.in. alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. Na potrzeby niniejszej strategii z całego obszaru uzależnień opracowaniu poddane zostało zjawisko alkoholizmu i narkomanii.

Termin "alkoholizm" odnosi się do choroby zwanej także zespołem uzależnienia od alkoholu. Jest to najcięższe stadium grupy problemów alkoholowych, do której należą też „pijaństwo” i „nadużywanie alkoholu”. Problemy alkoholowe występują na różnych poziomach zaawansowania, od łagodnych do takich, które zagrażają życiu. Mimo, że alkoholizm jest najbardziej poważnym stadium, mniej ciężkie problemy alkoholowe mogą być również niebezpieczne.

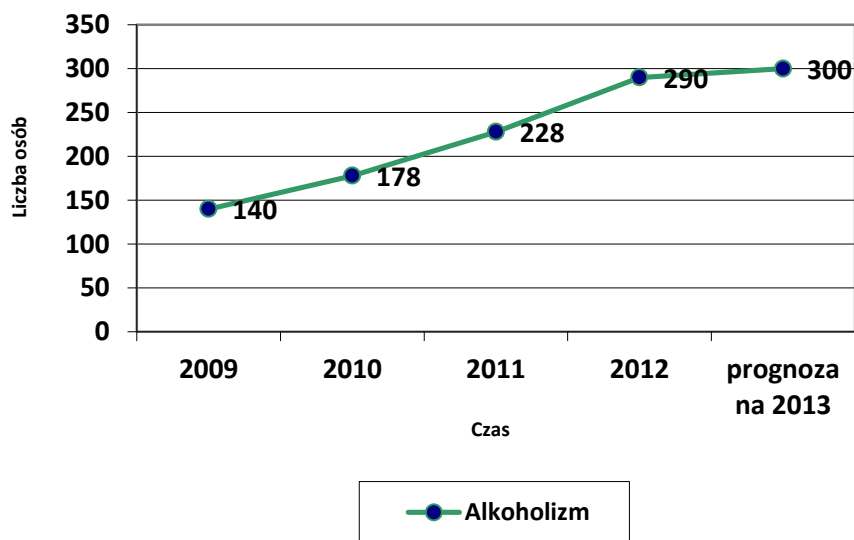
Nadużywanie alkoholu może prowadzić do problemów społecznych, interpersonalnych lub prawnych. Objawia się też często zaniedbywaniem rodziny i domowych obowiązków. Nadużywanie alkoholu różni się od alkoholizmu przede wszystkim brakiem fizycznego uzależnienia oraz nie występowaniem utraty kontroli, czy tolerancji na alkohol.

Narkomania natomiast to potoczne określenie odnoszące się do uzależnienia od substancji chemicznych wpływających na czynności mózgu. Charakteryzuje się ona między innymi tzw. głodem narkotycznym, przymusem zażywania środków odurzających, jak również chęcią zdobycia narkotyku za wszelką cenę i wszystkimi sposobami. Narkomania, jako uzależnienie określona została w kategorii patologicznego zjawiska społecznego. Uzależnienie to w krótkim czasie prowadzi do poważnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczuciowości wyższej, degradacji społecznej, zaburzeń krytycyzmu, osłabienia woli, kłamliwości. Często staje się przyczyną wejścia na drogę przestępczą. Zaawansowane stadium narkomanii jest ciężką chorobą wyniszczającą w znacznym stopniu organizm, a w rezultacie prowadzącą do śmierci. Śmiertelność u narkomanów jest bardzo wysoka, a niezależnie od tego dodatkowym czynnikiem jest obecnie AIDS. Metody leczenia są zazwyczaj nieskuteczne.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Dane uzyskane na podstawie analizy danych MOPS Wejherowo wykazują, iż problem alkoholizmu na przestrzeni lat stale wzrasta. Wzrost problemu może być spowodowany trudną sytuacją życiową klientów, brakiem perspektyw zawodowych, brakiem akceptacji ze strony najbliższych i środowiska. Osoby sięgające najczęściej po alkohol to ludzie, którzy czują się bezsilni i w tej sytuacji nie otrzymują należytego wsparcia. Skalę ilości świadczeń na przestrzeni lat obrazuje wykres poniżej.

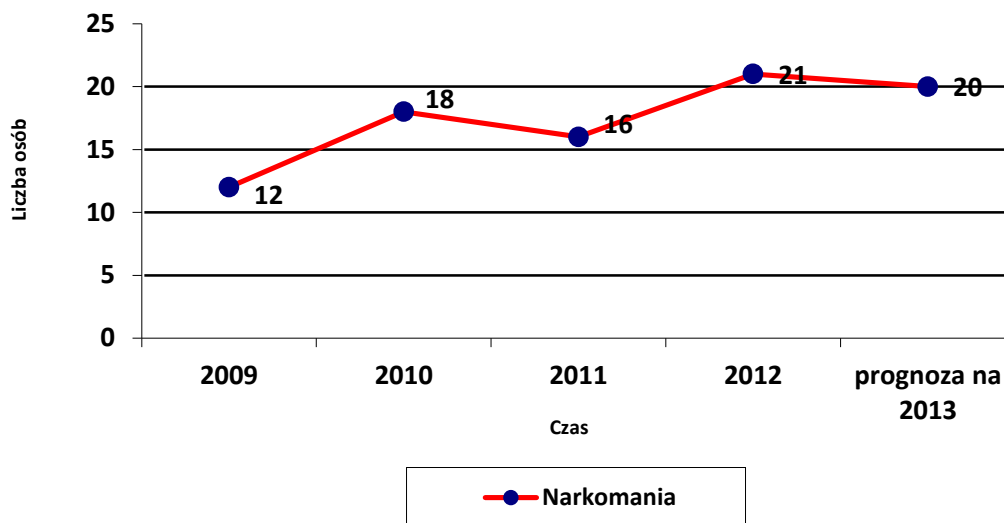
Wykres 27. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu alkoholizmu

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

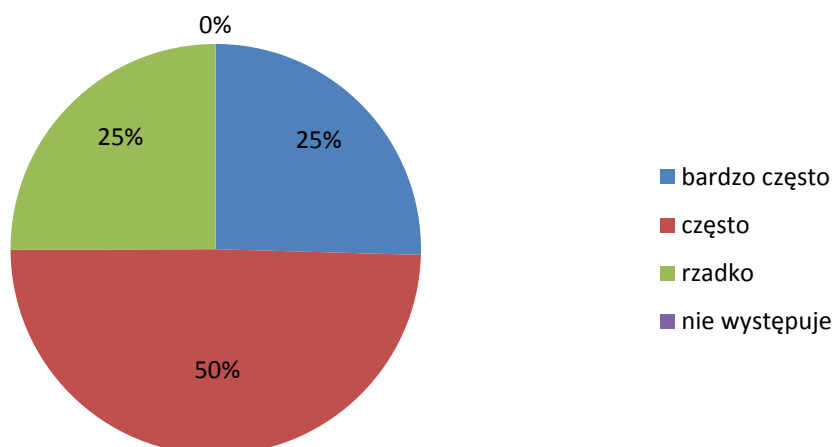
Skala zjawiska narkomanii w Wejherowie, w odniesieniu do danych MOPS Wejherowo, nie jest dużym problemem. Zebrane dane wykazują, iż od 2010r. liczba świadczeniobiorców sukcesywnie spada. Problem ten obejmuje jednak coraz młodsze osoby a wykrywalność uzależnienia we wczesnym stadium jest sporadyczna ze względu na wielość stosowanych środków oraz brak wiedzy opiekunów.

**Wykres 28. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS
z powodu narkomanii**

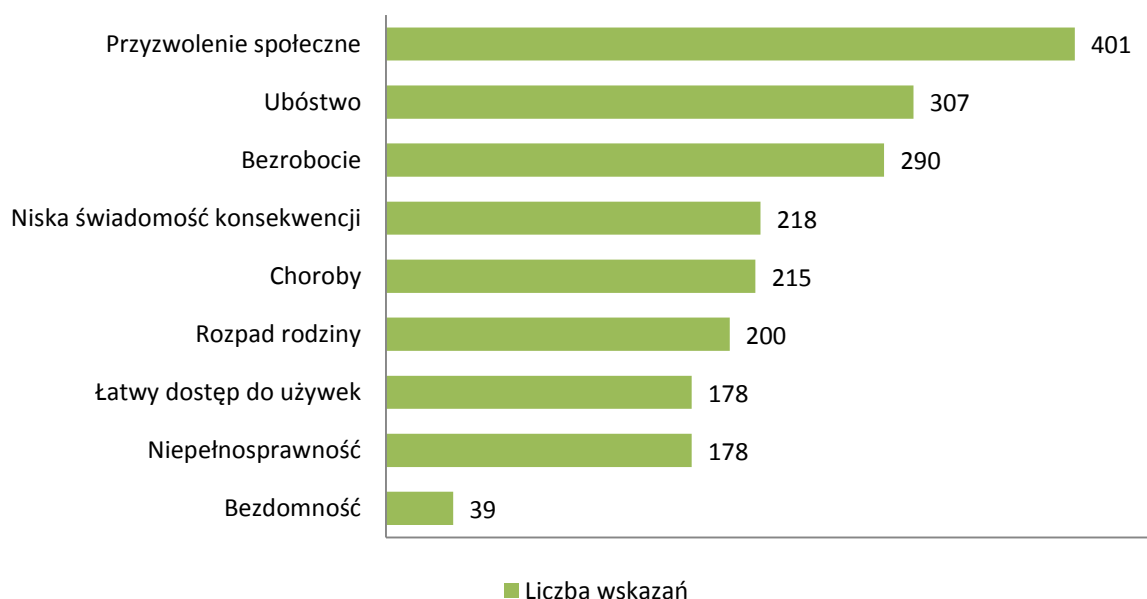
Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

W opinii mieszkańców zjawisko uzależnień występuje na terenie miasta często lub bardzo często (76%). Co czwarty z respondentów uznał uzależnienia za rzadkość. Znamienny jest fakt, iż żadna z badanych osób nie zadeklarowała, że zjawisko uzależnień w na terenie miasta nie występuje w ogóle. Rozkład procentowy udzielonych odpowiedzi prezentuje wykres poniżej.

Wykres 29. Występowanie zjawiska uzależnień w Wejherowie

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Przeprowadzone badania miały na celu zbadanie opinii na temat omawianego zjawiska. Respondenci, jako główną przyczynę występowania uzależnień w na terenie miasta uznali przyzwolenie społeczne (401 wskazań), ubóstwo (307 wskazań) oraz bezrobocie (290 wskazań). Jako powody uzależnień wskazywano również niską świadomość konsekwencji i choroby. Respondenci mieli możliwość zaznaczenia więcej niż jednej odpowiedzi.

Wykres 30. Przyczyny występowania uzależnień w Wejherowie

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

Alkoholizm jest ważnym problemem społecznym miasta. Tendencja wzrostowa wykazana w danych MOPS Wejherowo oraz opinia mieszkańców Wejherowa, co do tego oceny problemu, klasyfikuje go jako jeden z największych i najczęściej występujących (74,2% respondentów). Rozwiązywanie problemu alkoholizmu i narkomanii w Wejherowie wymaga zintegrowanych, długofalowych działań różnych instytucji i organizacji działających w mieście oraz działań profilaktycznych. W Wejherowie działa prężny ośrodek rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, realizowane są programy profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży. Problemem jest, zdaniem respondentów, utrudniony dostęp do terapii (długi czas oczekiwania) osób zmotywowanych do leczenia.

8.7. Mieszkalnictwo socjalne

a. Podstawowe założenia i definicje

Mieszkanie socjalne to lokal przeznaczony dla osób bezdomnych, eksmitowanych lub osób ubogich, które nie są w stanie utrzymać mieszkania samodzielnie. Zasady przyznawania lokalu socjalnego reguluje ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego z 2001 roku (Dz. U. Nr 224, poz. 1342). W świetle niniejszych przepisów ustawy lokal socjalny stanowi pomieszczenie nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. W ramach realizacji zadań gmina może tworzyć i posiadać w swoich zasobach lokale socjalne.

Mieszkania socjalne, przeznaczone są dla osób najuboższych, niezaradnych życiowo, wykluczonych społecznie i zawodowo. Tworzenie mieszkań socjalnych na określonych terytorialnie obszarach prowadzi do kumulowania się problemów. Wykluczenie występuje tu, jako czynnik naturalny, charakteryzujący się odosobnieniem z udziału w życiu społecznym jednostek, grup społecznych w stosunku do ich otoczenia. Marginalizacja uniemożliwia mieszkańcom danej społeczności pełen udział w życiu społecznym czy kulturowym. W przypadku wykluczenia społecznego wejherowskich osiedli, podlegających niniejszej diagnozie, czynnikami mającymi największy wpływ są bezrobocie, ubóstwo i uzależnienia. W sytuacji, w której dochodzi do koncentracji tego typu problemu na określonej przestrzeni (osiedlu, dzielnicy itp.), pojawia się specyficzna subkultura ubóstwa, co często prowadzi do wytworzenia „podklasy”, w której wzory zachowań i systemy wartości podlegają dziedziczeniu w następnych pokoleniach. Pod wpływem dużego stopnia marginalizacji na obszarach miejskich dochodzi do powstawania tzw. „gett”.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Wejherowski Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Wejherowie powstał na podstawie Uchwały Nr IVk/XXXVII/430/2006 Rady Miasta Wejherowa z dnia 21.02.2006 r. w sprawie likwidacji zakładu budżetowego Wejherowski Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Wejherowie i przekształcenia go w jednostkę budżetową. Uchwałą Nr VIk/XIII/171/2011 Rady Miasta Wejherowa z dnia 20 grudnia 2011 r. o zmianie uchwały Nr Vlk/XVIII/189/2008 Rady Miasta Wejherowa z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy na lata 2008-2012, wskazane zostały mieszkania socjalne oraz pomieszczenia tymczasowe w następującym podziale:

Tabela 7. Wykaz mieszkań socjalnych

L.p.	Adres	Ilość lokali mieszkalnych	Powierzchnia lokali mieszkalnych [m ²]
1	Drzewiarza 3	26	726,76
2	Kotłowskiego 4A	4	187,68
3	Kotłowskiego 4B	4	217,58
4	Przemysłowa 5B	13	231,70
5	Przemysłowa 36A	8	186,41
6	Przemysłowa 36B	30	641,70
7	Zamkowa 10	14	302,77

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Wejherowa.

Tabela 8. Wykaz lokali tymczasowych

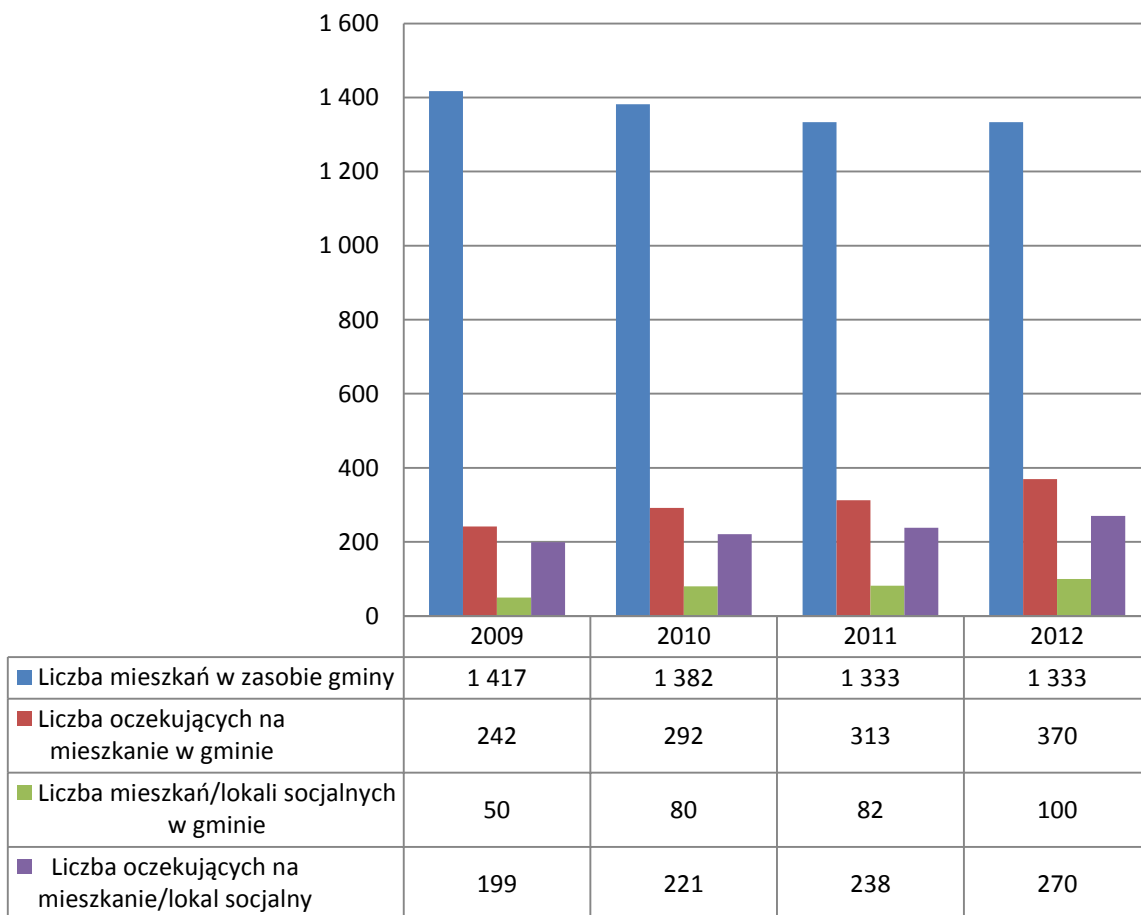
L.p.	Adres	Numer lokalu	Powierzchnia lokalu
1	Drzewiarza 3	1A	22,18
2	Drzewiarza 3	2A	22,66
3	Drzewiarza 3	3A	23,56
4	Drzewiarza 3	4A	25,06

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Wejherowa.

Pomimo znacznych zasobów lokalowych miasto nadal boryka się z brakiem wystarczającej liczby mieszkań socjalnych. Sytuacja ta stanowi istotnym problemem, który związany jest ze stałym wzrostem liczby mieszkańców miasta. Mimo corocznego wzrostu liczby mieszkań socjalnych, jak i prowadzonej przez WZNK kampanii „Wynajmij swoje mieszkanie”, rośnie liczba osób o niskich dochodach, oczekujących na przydział mieszkania.

Wzrost liczby osób oczekujących na przydział mieszkań socjalnych w stosunku do liczby jednostek lokalowych przedstawiony został poniżej.

Wykres 31. Liczba osób oczekujących na przydział lokali socjalnych

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

Konieczne jest rozwinięcie polityki budowania nowych mieszkań i pozyskiwania lokali na mieszkania socjalne w Wejherowie oraz opracowanie programu pomocy osobom poszukującym niedrogiego w utrzymaniu lokalu do wynajęcia.

Prowadzenie działań i programów profilaktycznych, mających na celu utrzymanie prawa do zadłużonego lokalu, może przełożyć się na mniejsze zapotrzebowanie na mieszkania socjalne.

8.8. Bezdomność

a. Podstawowe założenia i definicje

Bezdomność w ujęciu socjologicznym określana jest jako problem społeczny, charakteryzujący się między innymi brakiem miejsca stałego zamieszkania. Bezdomność w ujęciu psychologicznym to kryzysowy stan egzystencji osoby nie posiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Osoba staje się bezdomną w wyniku jej trwałego wykorzenienia ze środowiska, w wyniku którego następuje rozpad więzi społecznych przy równoczesnym zaakceptowaniu swojej roli w społeczeństwie. Jako stan ewidentnej i trwałej deprywacji potrzeb mieszkaniowych, w sytuacji, gdy dotknięta bezdomnością osoba nie jest w stanie jej zapobiec. Wiąże się to z poważnym upośledzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka.

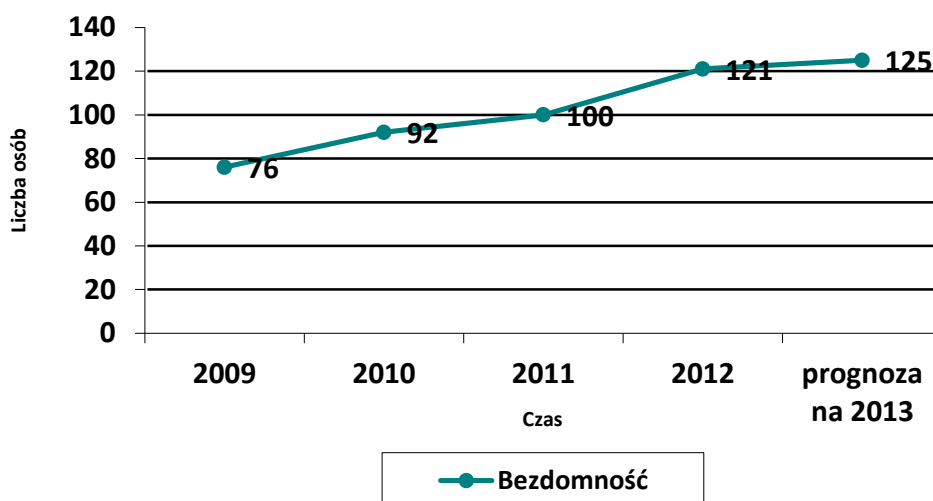
Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

W województwie pomorskim jest około 3000 osób bezdomnych. Na terenie miasta przebywa ok. 20 bezdomnych, ponadto ok. 80 osób zamieszkuje lokale niemieszkalne w rozumieniu prawa. W Wejherowie odnotowuje się stały wzrost liczby osób bezdomnych. Bezdomność to nie tylko alkoholizm, narkomania, własny wybór, ale również wynik bezrobocia, panującej w Polsce biedy mieszkaniowej, przemian gospodarczych, kryzysu. Bezdomność to również wynik przemocy domowej, choroby, niepełnosprawności, zadłużenia, rozpadu związku, problemów rodzinnych, wypędzenia. Problem ten dotyczy zarówno kobiet jak i mężczyzn. Zgubić klucze do własnego domu może praktycznie każdy – bez względu na wiek, płeć, wykształcenie i doświadczenie życiowe.

Pomoc osobom bezdomnym w MOPS świadczona jest zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej, w tym w formie: zapewnienie niezbędnego ubrania, schronienia czy też ciepłego posiłku.

Wykres 32. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu bezdomności

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Część osób otrzymuje pomoc w formie zapewnienia schronienia. Liczbę osób wraz z rocznym kosztem ich pobytu w schroniskach dla bezdomnych obrazuje tabela poniżej.

Tabela 9. Liczba osób przebywających w schroniskach dla osób bezdomnych

Rok	Liczba osób w schronisku	Kobiety	Mężczyźni	Kwota roczna
2009	33	3	30	82 302,00
2010	39	2	37	93 082,00
2011	39	2	37	101 362,00
2012	60	5	55	106 618,00

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

W Wejherowie osoby bezdomne przebywają najczęściej w opisanych na mapie „Obszary Przebywania osób bezdomnych” miejscach. Dane opracowano w oparciu o badania własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w połączeniu z informacjami uzyskanymi od Policji i Straży Miejskiej w Wejherowie. Na mapie uwzględnione zostały również punkty gdzie osoby bezdomne mogą uzyskać pomoc. Zostały one opatrzone kolorem fioletowym oraz oznaczeniem cyfrowym. Pierwszym punktem pomocowym (1) jest Miejski Ośrodek

Pomocy Społecznej w Wejherowie, świadczący pomoc osobom bezdomnym, zgodnie z zapisami Ustawy o pomocy społecznej. Kolejny punkt (2) oznacza siedzibę Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstank przy ul. Kopernika, gdzie osoby bezdomne mogą liczyć na nocleg, posiłek, możliwość umycia się i przebrania oraz wsparcie w sytuacji kryzysowej. W siedzibie Straży Miejskiej w Wejherowie (3), szczególnie w sezonie zimowym, osoby bezdomne mogą uzyskać informacje, gdzie udać się po pomoc, a w kryzysowych sytuacjach uzyskać bezpośrednie skierowanie do schroniska lub noclegowni. Straż Miejska w godzinach popołudniowych i wieczornych monitoruje miejsca, gdzie najczęściej przebywają osoby bezdomne.

Ostatni uwidoczony na mapie punkt (4) oznacza przyklasztorną kuchnię Świętego Alberta prowadzoną przez ojców Franciszkanów. Kuchnia zapewnia gorące posiłki osobom potrzebującym z terenu miasta, wśród których są także osoby bezdomne. Kuchnia jak i pozostałe wymienione instytucje działają w porozumieniu z MOPS w Wejherowie.

Obszary gdzie najczęściej przebywają osoby bezdomne zostały opatrzone kolorem czerwonym oraz kolejnymi literami. Na terenie Wejherowa istnieją dwa obszary obejmujące tereny ogródków działkowych nr I i nr II. Ogródki nr I są to ogródki działkowe im. H. Sucharskiego natomiast nr II to ogródki działkowe im. J. Wejhera. Pomimo faktu, iż są to typowe działki rekreacyjne bardzo dużo rodzin, z różnych względów, zamieszkuje tam na stałe. Warunki lokalowe są bardzo zróżnicowane – od wygodnych, przystosowanych do zamieszkiwania domków po prymitywne altany czy też baraki. Z uwagi na status prawny Ogródków Działkowych osoby te zamieszkują tam nielegalnie, w związku z czym nie posiadają również zameldowania. Przy analizach przeprowadzanych w ramach Pomorskiego Forum Wychodzenia z Bezdomności mieszkańcy ogródków działkowych są traktowani jako osoby bezdomne. Z uwagi na specyfikę ich bezdomności, mającej całkowicie inny wymiar niż bezdomność całkowita, obszary te zostały oznaczone jako odrębny problem.

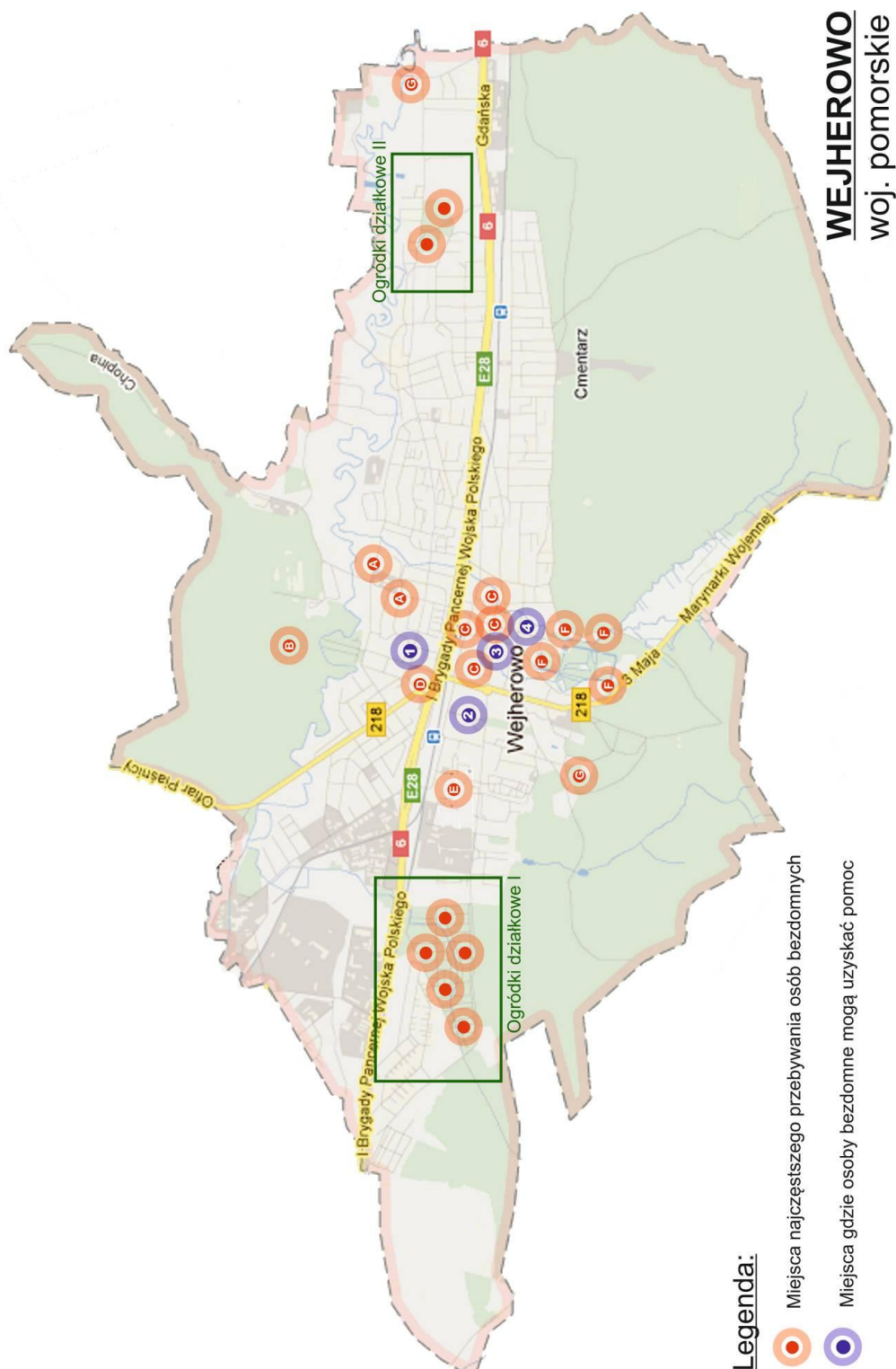
Praca z osobami bezdomnymi oraz prowadzone analizy pozwoliły na dość precyzyjne określenie miejsc, gdzie osoby bezdomne są najczęściej widywane w ciągu dnia oraz gdzie przebywają w godzinach nocnych. Poszczególne miejsca zostały opisane kolejnymi literami:

- A) Okolice sklepu „Kaufland” – osoby bezdomne przebywają najczęściej na parkingu przylegającym bezpośrednio do sklepu gdzie zajmują się żebractwem.
- B) Tereny leśne w bezpośredniej okolicy Szpitala w Wejherowie – osoby bezdomne przebywają tam głównie w godzinach nocnych, koczują w wykopanych przez siebie „ziemiankach” lub w prowizorycznych szałasach bądź namiotach.
- C) Tereny centrum miasta – bezdomni żebrzą na parkingach oraz na deptaku. Dodatkowo zajmują pustostany i budynki do rozbiórki
- D) Teren sklepu „Lidl” przy ul. Ofiar Piaśnicy.
- E) Dworzec PKP w Wejherowie oraz jego okolice. Budynek dworca oblegany najczęściej w okresie zimowym przez bezdomnych z wyboru często zmieniających miejsce swojego pobytu.

- F) Tereny parku im. Majkowskiego oraz przylegające do nich tereny leśne. Miejsca służące najczęściej jako miejsca noclegowe – szczególnie w okresie wiosenno-letnim.
- G) Miejsca oddalone od centrum miasta, najczęściej tereny zalesione, kanały lub przepusty – zamieszkane przez osoby bezdomne również w okresie zimowym.

Obszary przebywania osób bezdomnych

źródło: badania własne

c. Wnioski

Problem bezdomności w Wejherowie jest coraz poważniejszy z uwagi na ciągły wzrost liczby osób bezdomnych zwracających się o pomoc. Istnieje także grupa osób, które pomimo pozostawania w sytuacji bezdomności, nie ubiegają się o żadną pomoc.

Wzrost liczby osób bezdomnych wiąże się ze wzrostem kosztów opłacania dla nich schronisk przez gminę.

Rozwiązaniem może być stworzenie systemu wynajmu pokoi i mieszkań z ewentualnymi dopłatami do wydatków mieszkaniowych – pozwoliłoby to na znaczne obniżenie kosztów związanych z udzielaną pomocą.

Celowym jest tworzenie Indywidualnych Programów Wychodzenia z bezdomności oraz utworzenie mieszkań chronionych, interwencyjnych, treningowych dla osób bezdomnych bądź zagrożonych bezdomnością. W ramach pomocy osobom bezdomnym, koniecznym może być utworzenie schroniska na terenie miasta.

8.9. Przemoc

a. Podstawowe założenia i definicje

Przemoc to sytuacja, w której jedna osoba wywiera wpływ na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny innej osoby pomimo braku jej przyzwolenia na taki wpływ. Ofiarami przemocy są zaś osoby, których psychika lub/i ciało doznało urazu jednorazowego lub podlegało bądź podlega długotrwałemu niszczącemu procesowi.

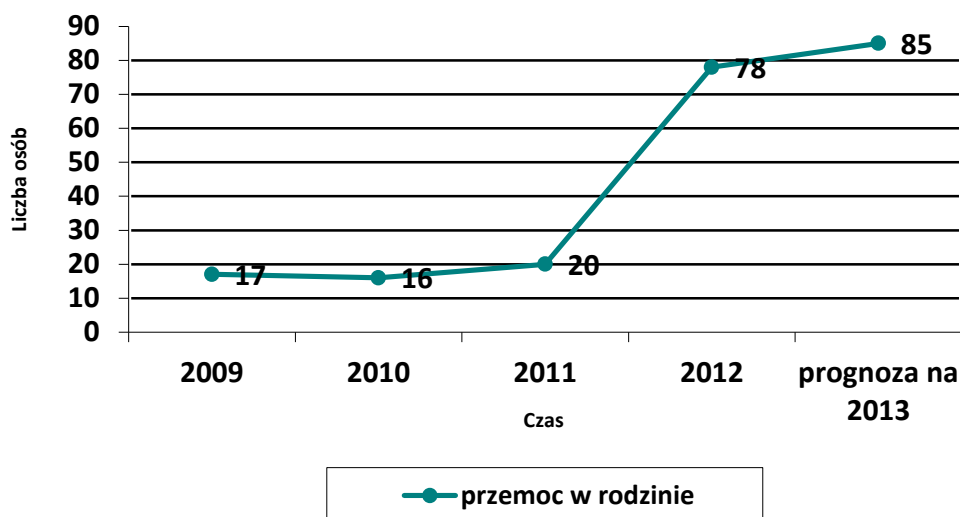
Uchwałą nr VIk/V/48/2011 Rady Miasta Wejherowa z dnia 28.02.2011r., przyjęty został Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Wejherowa na lata 2011 – 2014. Program określa trzy cele główne: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Wejherowa, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Realizując w/w cele w roku 2011 Zarządzeniem nr 70/2011 Prezydenta Miasta Wejherowa powołany został Miejski Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład weszło dziewięciu przedstawicieli instytucji wskazanych w Ustawie o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie i Pomocy Ofiarom Przemocy z dnia 29.07.2005r.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Dane uzyskane ze sprawozdań, jakimi dysponuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie, są niepokojące. Pomimo tego, iż coraz więcej mówi się o przemocy w rodzinie oraz ujawnia i opisuje konkretne przypadki, wciąż dość powszechne jest przekonanie, że liczba osób dotkniętych przemocą jest niewielka i obejmuje głównie osoby z niższych warstw społecznych. Chociaż niezwykle trudno jest ocenić skalę zjawiska przemocy w rodzinie, a wszelkie dane na ten temat mają charakter wyłącznie szacunkowy, to stwierdzić można, że przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem marginalnym.

Zjawisko przemocy nie jest już tematem „tabu”, zaś ofiary coraz częściej poszukują pomocy. Zespół Interdyscyplinarny prowadzący pracę na rzecz mieszkańców miasta Wejherowa, zapewnia wsparcie w zakresie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej i innej w miarę indywidualnych potrzeb.

Wykres 33. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu przemocy w rodzinie

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

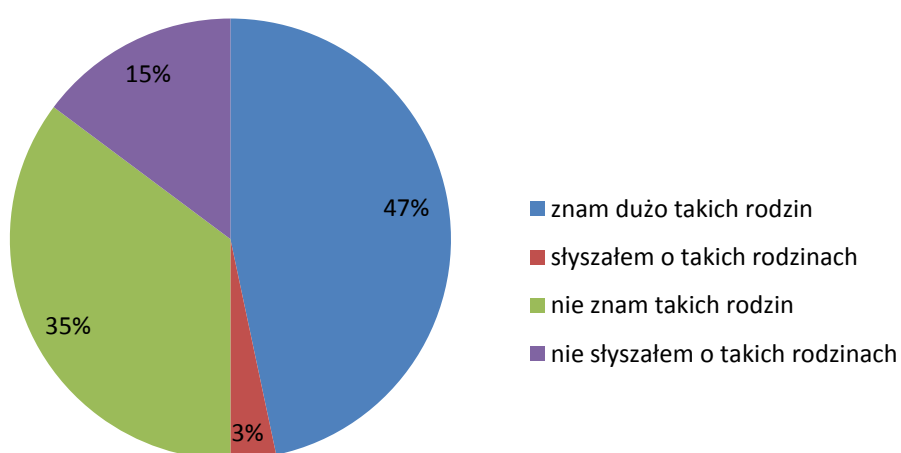
Przez ok. 2 lata funkcjonowania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy założonych zostało łącznie 111 niebieskich kart. Największy udział we wszczynaniu procedury przeciwko przemocy w rodzinie ma Policja oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie.

Tabela 10. Liczba Niebieskich Kart w roku 2012

Liczba niebieskich kart A Razem		111
W tym, sporządzonych przez:	pomoc społeczną	29
	policję	80
	oświatę	1
	służbę zdrowia	0
	GKRPA	1
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez ZI/GR		73
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez ZI/GR		10
Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur „Niebieskie Karty” Razem		26
Liczba przekazywanych przez ZI/GR zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie		3

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie za okres 01.01.2012 – 30.09.2012

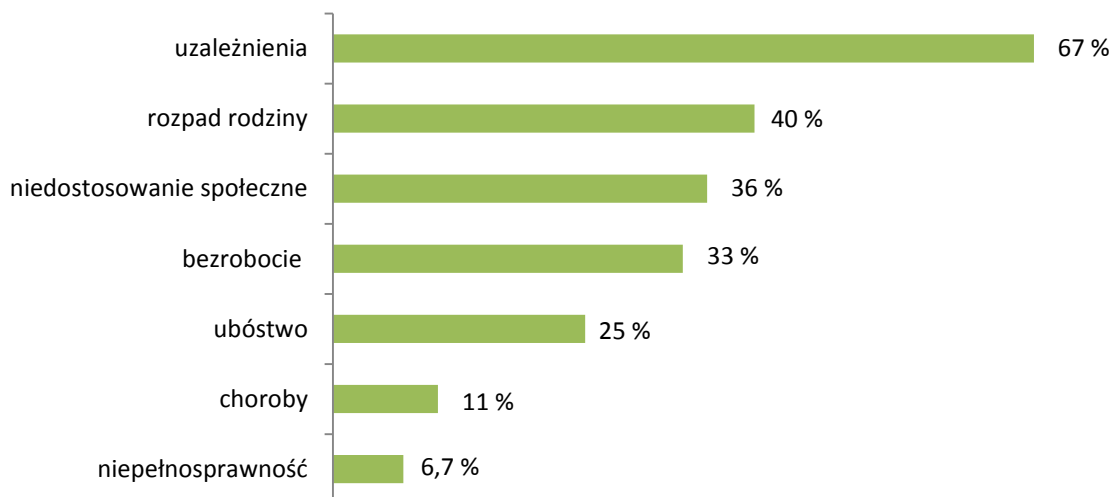
Badania przeprowadzone wśród mieszkańców Wejherowa wykazały, iż zdecydowana większość ankietowanych zna lub słyszała o rodzinach zamieszkujących bliższe lub dalsze otoczenie dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej (47%). Co piąty z respondentów nie zna osobiście takich rodzin, a 3% z ankietowanych nie słyszało o takich rodzinach czy osobach.

Wykres 34. Ocena respondentów, co do liczby osób zagrożonych/dotkniętych przemocą

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS

Jako główne przyczyny występowania zjawiska przemocy domowej w opinii ankietowanych wskazywano najczęściej uzależnienia (67%), bezrobocie i rozpad rodziny. Duży wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma też, w ocenie badanych, niedostosowanie społeczne osób uzależnionych.

Wykres 35. Przyczyny występowania przemocy w opinii respondentów (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

Stosunkowo krótki okres obowiązywania ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, nie pozwala na wyciąganie zbyt daleko idących wniosków co do dynamiki zjawiska. Rozwiązywanie problemów przemocy wymaga zintegrowania działań i ścisłej współpracy wszystkich instytucji i organizacji zainteresowanych tą kwestią. Liczba zgłoszeń dotyczących przemocy rośnie (z kilkunastu w roku 2011 do ponad 100 w roku 2012).

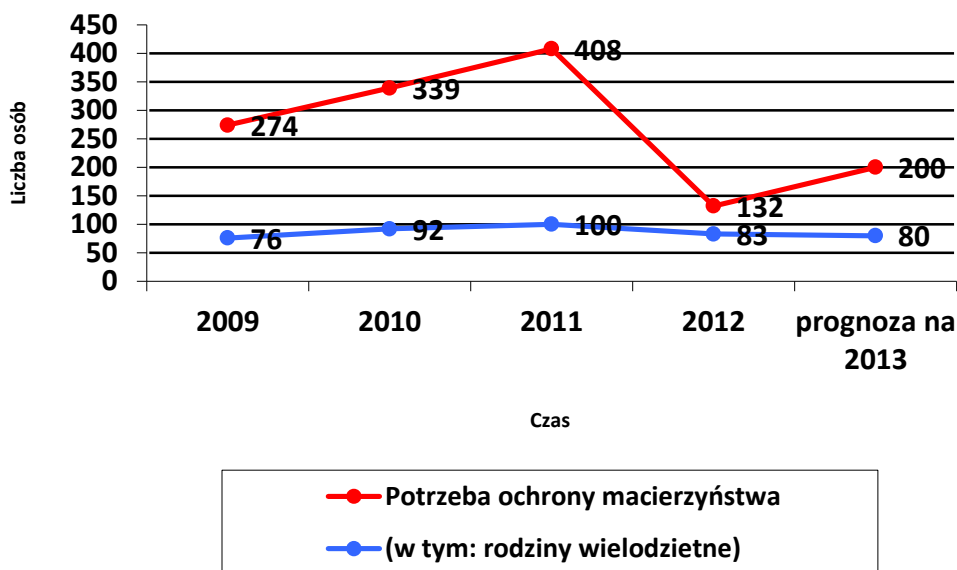
8.10. Wielodzietność

a. Podstawowe założenia i definicje

Rodzina wielodzietna, oznacza rodzinę wychowującą troje i więcej dzieci. Rodziny te stanowią ok. 5% wszystkich rodzin z dziećmi. Badania ogólnopolskie wykazały, że 90% rodzin wielodzietnych żyje poniżej minimum socjalnego, a co trzecia poniżej minimum egzystencji. Polityka społeczna państwa, powinna proponować rozwiązania wspierające, rodziny z dziećmi, w tym rodziny wielodzietne. Udzielanie pomocy ze względu na wielodzietność jest istotne nie tylko ze względu na ustawę o pomocy społecznej, ale odnosi się także do ustawy o świadczeniach rodzinnych. Świadczenia z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych to w głównej mierze zasiłki rodzinne oraz przysługujące dodatki: z tytułu urodzenia się dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wielodzietności itd.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

Wykres 36. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Badania społeczne, ale także doświadczenia pracowników socjalnych potwierdzają, że powiększenie rodziny o trzecie i następne dziecko, znacząco wpływa na obniżenie jej dochodów. Dlatego większość tych rodzin żyje w ubóstwie, w najtrudniejszych warunkach mieszkaniowych, ma trudności w zaspokajaniu potrzeb

dzieci zarówno w zakresie potrzeb elementarnych, jak i potrzeb rozwojowych związanych z dostępem do edukacji, kultury, sportu, rekreacji, czy ochrony zdrowia.

c. Wnioski

Podstawowym problemem rodzin wielodzietnych jest pogłębiające się w nich ubóstwo, wykluczenie społeczne i marginalizacja.

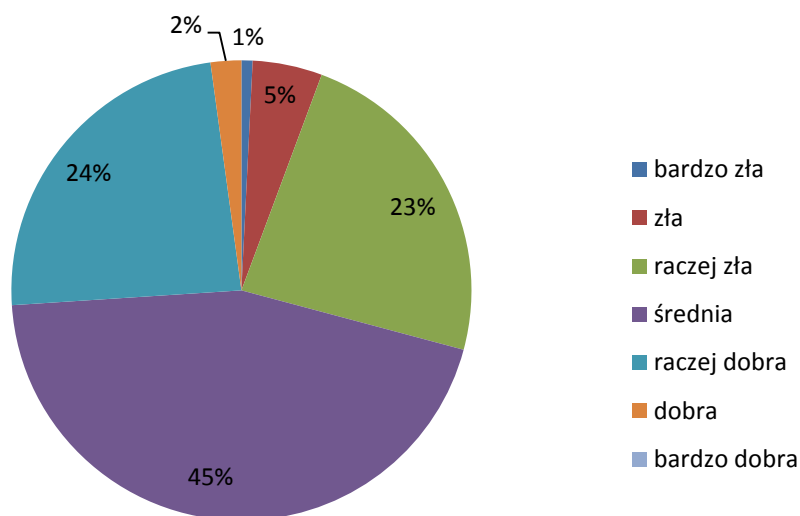
8.11. Sytuacja dzieci i młodzieży

a. Podstawowe założenia i definicje

Biorąc pod uwagę zebrane informacje dotyczące ubóstwa, wielodzietności, bezrobocia itp. można stwierdzić, że trudna sytuacja ekonomiczna kraju silnie oddziałuje na wszystkich jego mieszkańców w tym również dzieci i młodzież. Uwarunkowania społeczno – ekonomiczne w rozwoju tej grupy społecznej mogą generować występowanie różnego rodzaju problemów społecznych. Obecnie często mówi się o zjawisku społecznie dziedziczonej biedy i ubóstwa, polegającej na modelowaniu nieefektywnych wzorców zachowań, co może doprowadzić do patologizacji kolejnych następujących po sobie pokoleń. Syndrom dziedziczenia w połączeniu z innymi negatywnymi zjawiskami może prowadzić do wykluczenia społecznego.

b. Skala problemu w Wejherowie – analiza danych

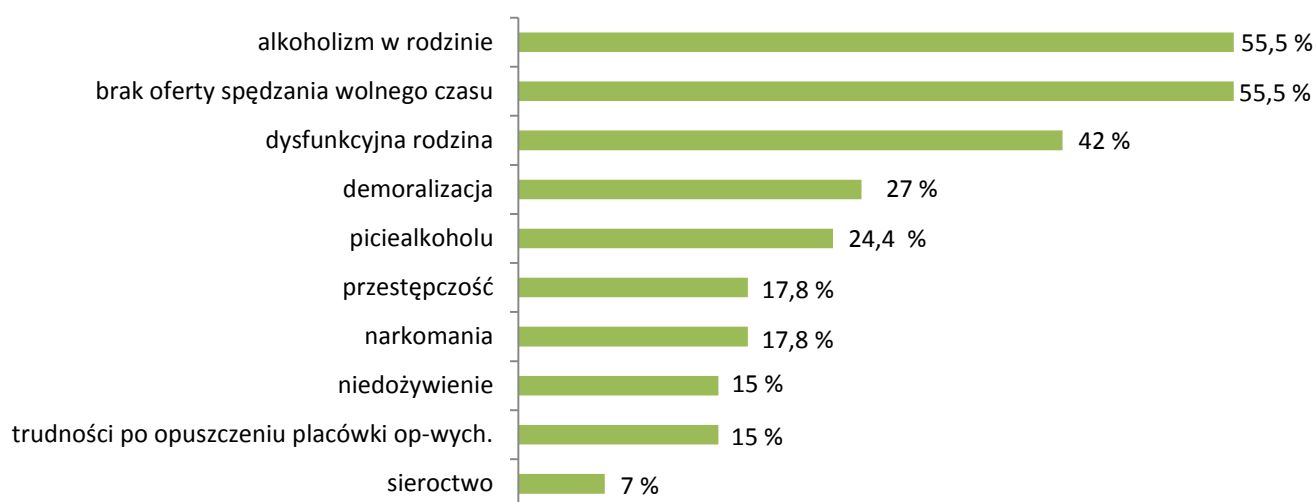
Większość badanych oceniła sytuację dzieci i młodzieży z terenu Miasta Wejherowa, jako średnią (45%), 29 % ankietowanych oceniła ją negatywnie, podobna ilość respondentów (26%) uznała, że sytuacja ta jest raczej dobra lub dobra. Żadna z badanych osób nie określiła jej jako bardzo dobrej.

Wykres 37. Sytuacja dzieci i młodzieży w Wejherowie

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Jako najistotniejsze problemy dotyczące dzieci i młodzieży z terenu Wejherowa w subiektywnej ocenie ankietowanych były problemy związane z uzależnieniami dotyczące alkoholizmu w rodzinie (55,5%). Bardzo istotnym problemem w ocenie osób badanych jest brak oferty spędzania wolnego czasu (55,5%) co skutkuje różnymi innymi dysfunkcjami, takimi jak zgłaszana przez badanych demoralizacja i przestępczość. Blisko co drugi ankietowany, jako powód problemów wśród dzieci i młodzieży podał dysfunkcję w rodzinie.

Wykres 38. Problemy dzieci i młodzieży w Wejherowie (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

c. Wnioski

Konieczne jest podejmowanie działań osłonowych w zakresie wsparcia dzieci i młodzieży w pokonywaniu trudności i zagrożeń w głównie w kierunku profilaktyki uzależnień (alkohol). Planowanie działań powinno odbywać się przy uwzględnieniu opinii samych zainteresowanych aby można było w pełni zaspokoić ich potrzeby.

8.12. Analiza pozostałych wyników badań ankietowych dotyczących problemów społecznych występujących w Wejherowie

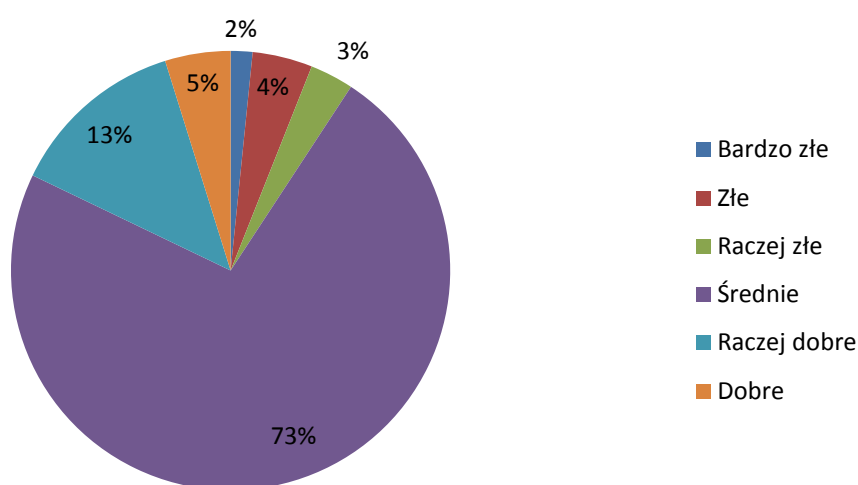
Dodatkowe pytania dotyczące problemów społecznych, zadawane respondentom dotyczyły między innymi:

- warunków życia mieszkańców miasta Wejherowa,
- występowania problemów społecznych,
- obszarów wykluczenia społecznego,
- obszarów dysfunkcyjnych z zakresu działań pomocy społecznej, do których kierowane jest wsparcie ze strony jednostki samorządu terytorialnego,
- sytuacji osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich, uzależnionych oraz dzieci i młodzieży,

- obszarów najbardziej niebezpiecznych, na terenie których brak poczucia bezpieczeństwa stanowi jeden z głównych problemów mieszkańców,
- obszarów występowania przemocy na terenie miasta,

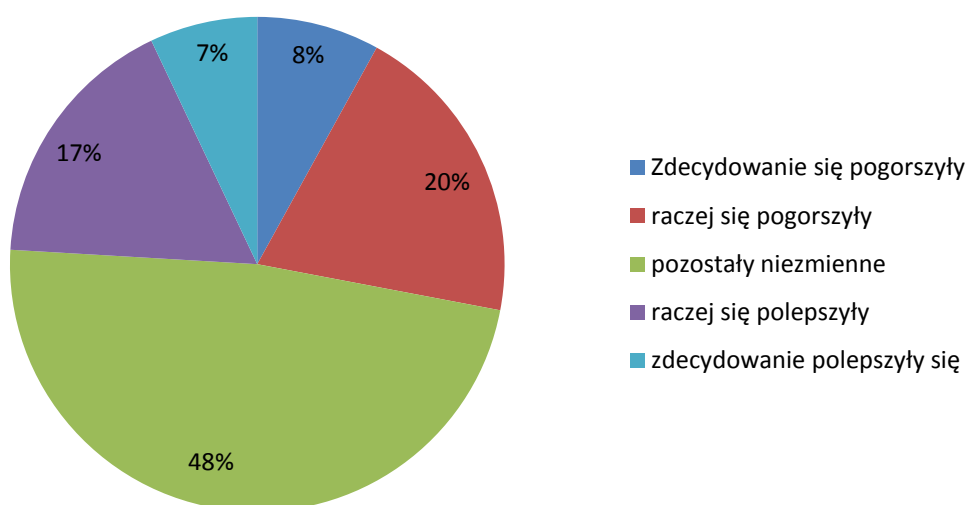
Analizując warunki życia w mieście Wejherowie należy stwierdzić, że respondenci uważają je w większości za średnie (73%). Co 11 mieszkańców Wejherowa ocenia je negatywnie, natomiast, co piąty pozytywnie. Opinia mieszkańców związana z warunkami życia na terenie miasta Wejherowa, uzależniona została od części miasta w jakich dokonywano badań.

Wykres 39. Warunki życia mieszkańców miasta Wejherowa

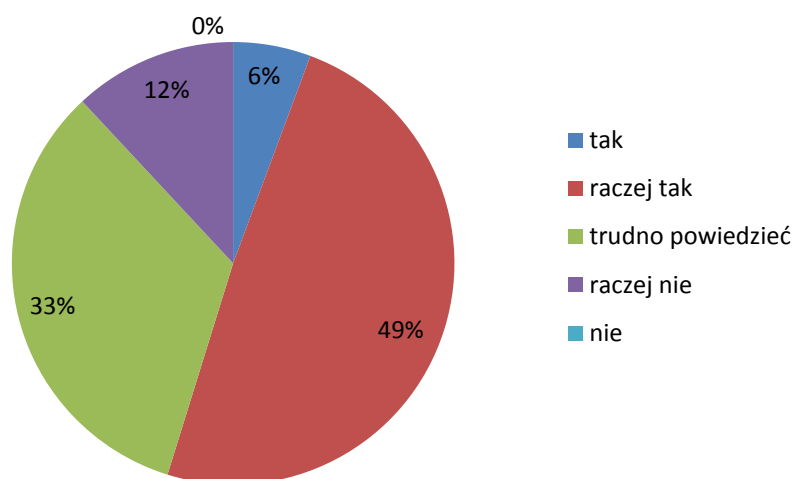
Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Niespełna 50% badanych uważa, że zarówno warunki ich życia jak i ich najbliższych pozostały niezmiennie, zaś aż 28% uważa, że raczej uległy pogorszeniu. Zadowoleni z warunków, w jakim przyszło im żyć najczęściej są ludzie młodzi i pracujący. Skalę warunków życia mieszkańców na przestrzeni ostatnich 5 lat przedstawia wykres nr 40.

Wykres 40. Warunki życia mieszkańców miasta Wejherowa c.d.

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

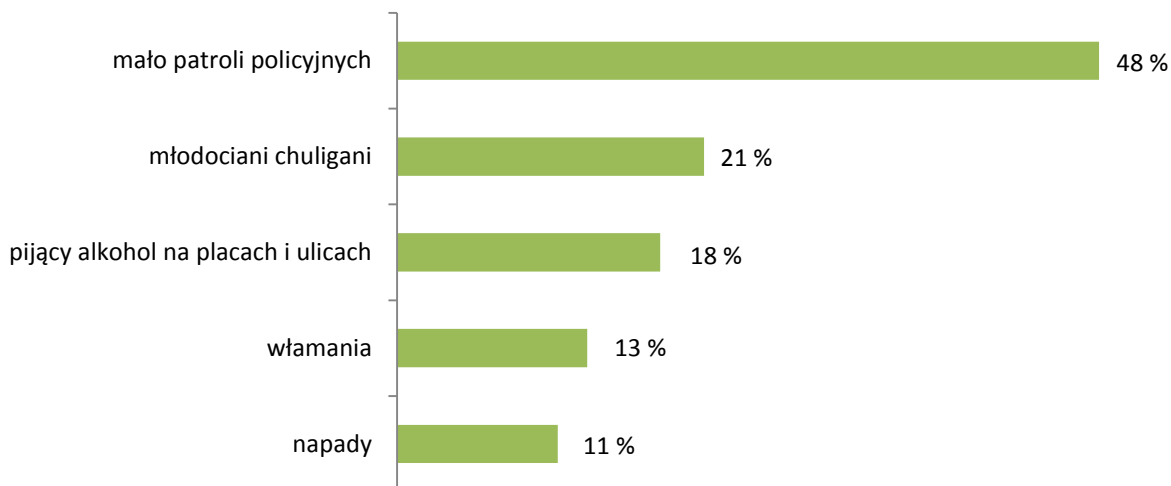
W większości badani mieszkańcy stwierdzali, że Wejherowo jest miastem raczej bezpiecznym (49%). Co trzeci ankietowany miał trudności w jednoznacznym określeniu swojego zdania i wybierał odpowiedzi: trudno powiedzieć, jedynie 12% badanych stwierdziło, że na terenie miasta nie czują się bezpieczni.

Wykres 41. Czy miasto Wejherowo, jest bezpiecznym miejscem zamieszkania?

Źródło: Opracowanie badań własnych MOPS.

Za główne przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa ankietowani podawali zbyt małą liczbę policyjnych patroli (48%) oraz młodocianych chuliganów (21%). Nieco mniejszy wpływ mają w ocenie badanych, włamania, napady czy pijący alkohol na ulicach i placach.

Wykres 42. Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Wejherowa (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Opracowanie badań własnych OPS.

9. Wykluczenie społeczne

Opisane w wcześniejszej części dokumentu problemy dotyczące osób i rodzin, przy długotrwałym występowaniu, mogą w konsekwencji prowadzić do wykluczenia społecznego i marginalizacji.

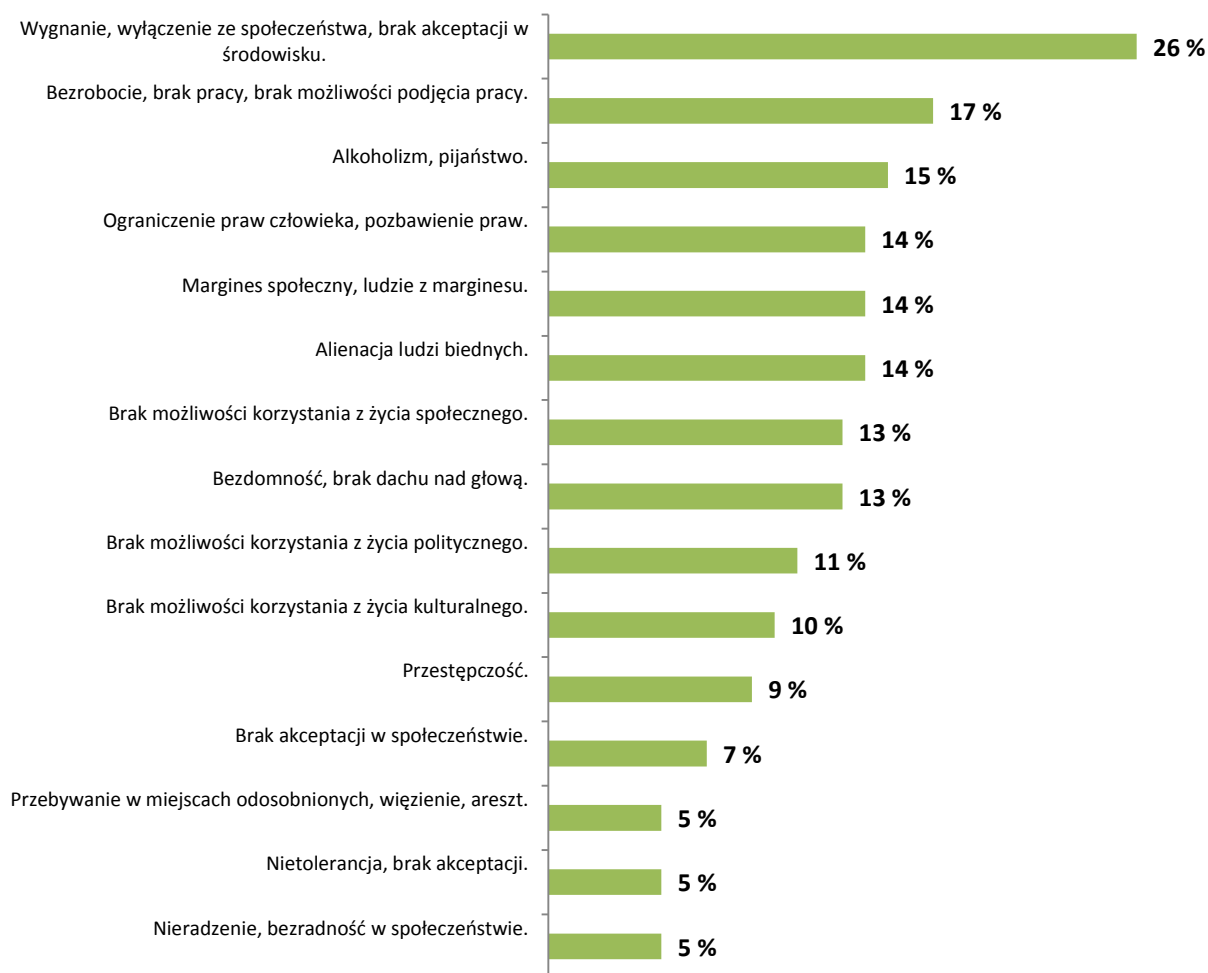
Wykluczenie społeczne jest szerokim zagadnieniem i pojawia się na różnych płaszczyznach życia ludzkiego. Dotyka ono zarówno pojedyncze jednostki, jak również całe grupy społeczne. Bycie wykluczonym stawia najczęściej jednostkę w sytuacji niemożności realizowania podstawowych potrzeb. Ponadto, wykluczenie pozbawia możliwości samoidentyfikacji i poczucia tożsamości.

Na potrzeby niniejszej Strategii przyjęto definicję wykluczenia społecznego określoną w „Narodowej Strategii Integracji Społecznej dla Polski”, która brzmi: „wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich”.

Wykluczenie społeczne i marginalizacja dotyczy najczęściej osób, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (ubóstwo materialne),
- zostają dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi, wynikającymi z masowych i dynamicznych zmian rozwojowych, np. dezindustrializacji, kryzysów, gwałtownego upadku branż czy regionów,
- nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiający im: normalną pozycję społeczną, odpowiedni poziom kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny - co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych,
- nie posiadają dostępu do odpowiednich instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy, jego rozwój i pomnażanie, co ma miejsce w wyniku nieskuteczności tych instytucji spowodowanego brakiem priorytetów, brakiem środków publicznych, niską efektywnością funkcjonowania,
- doświadczają przejawów dyskryminacji, zarówno wskutek braku właściwego ustawodawstwa, jak i kulturowych uprzedzeń oraz stereotypów,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych ze względu na zaistnienie: niesprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby albo innych cech indywidualnych,
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób, np.: przemocy, szantażu, indoktrynacji.

Wykres 43. Pojęcie wykluczenia w opinii w społeczeństwie (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Poradnik dotyczący realizacji wsparcia dla osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach POKL, str. 7

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski klasyfikuje grupy społeczne, które określa jako „podatne” na doświadczanie wykluczenia i marginalizacji. Należą do nich przede wszystkim:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych,
- dzieci wychowujące się poza rodziną,
- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- kobiety pozostające poza rynkiem pracy,
- ofiary patologii życia rodzinnego,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- osoby bezrobotne,

- żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych,
- niepełnosprawni i chronicznie chorzy,
- osoby chorujące psychicznie,
- starsze osoby samotne,
- opuszczający zakłady karne,
- imigranci,
- osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej.⁹

Do głównych przyczyn powstawania wykluczenia społecznego zalicza się przede wszystkim:

- bezrobocie,
- alkoholizm i narkomania,
- przestępczość,
- ubóstwo i choroby psychiczne.

Dodatkowymi czynnikami wpływającymi na powstawanie wykluczenia, związanymi z cechami osobowościowymi, są:

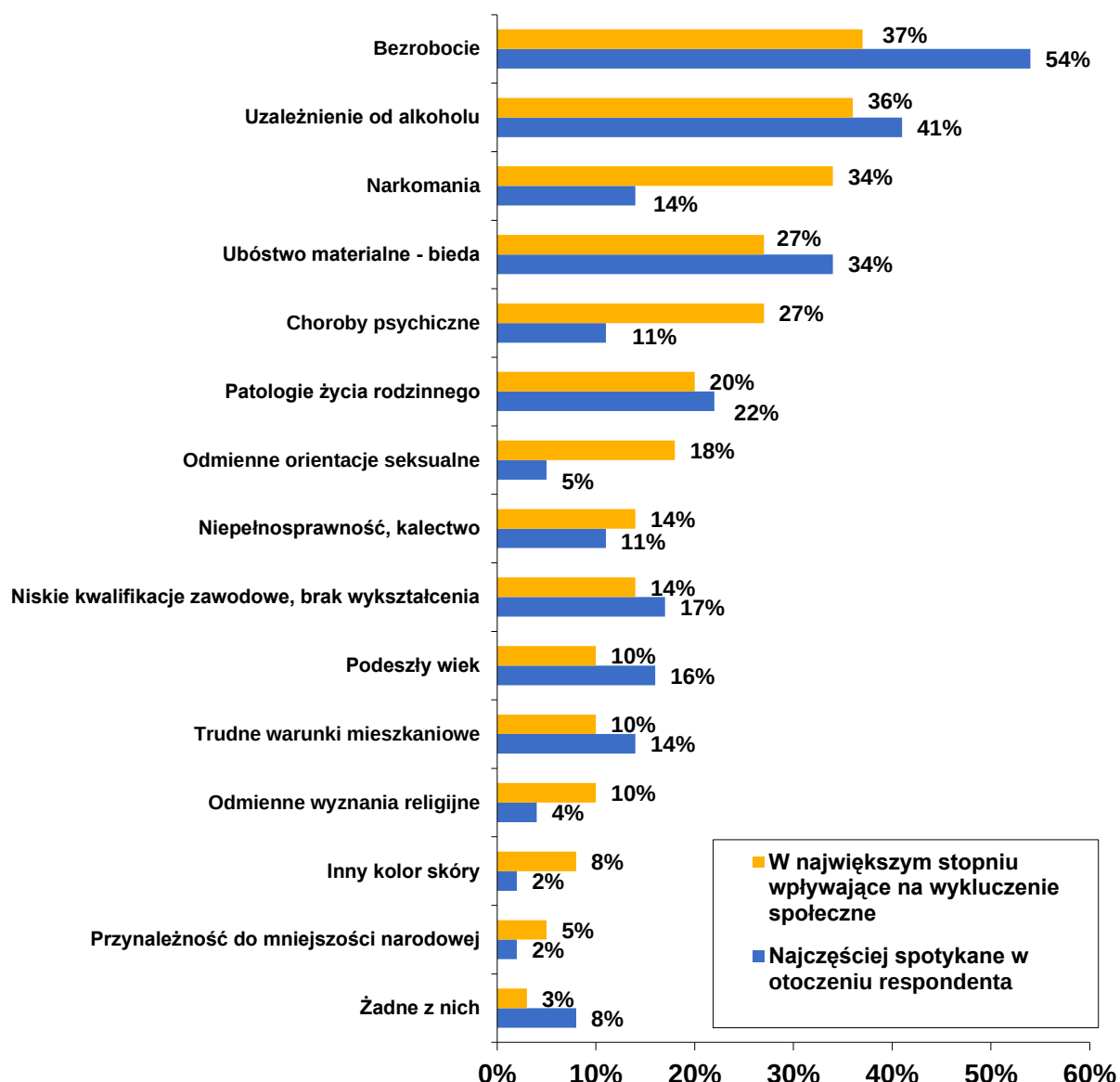
- zaburzenia osobowości (niski poziom odpowiedzialności i postawa roszczeniowa ograniczają możliwość zyskania zatrudnienia),
- zła opinia w środowisku,
- problemy komunikacyjne.¹⁰

Przeprowadzone badania pozwoliły zebrać dane w postaci graficznego wykresu.

⁹ Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.

¹⁰ Problemy Wykluczenia Społecznego – wybrane aspekty, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole 2010r.

Wykres 44. Przyczyny powstawania zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji (ankieta wielokrotnego wyboru – suma wyników może przekroczyć wartość 100%)

Źródło: Wykluczenie społeczne. Kampania społeczna „Warto być za”, Research International PENTOR, Profile Sp. z o.o., Wrzesień 2006, s. 8.

Uważa się, że aby zjawisko wykluczenia społecznego mogło powstać musi być spełniona przynajmniej jedna z 6 przesłanek:

- ograniczone uczestnictwo w życiu społecznym, zbiorowym, w jego ważnych aspektach i obszarach,
- ograniczony dostęp do zasobów, instytucji, systemów społecznych ułatwiających/umożliwiających uczestnictwo, integrację,
- prawa socjalne realizowane w coraz bardziej ograniczonym stopniu,

- ubóstwo i wielowymiarowa deprywacja,
- kumulowanie się czynników ryzyka w określonych obszarach i zbiorowościach,
- szybkie pogarszanie się sytuacji społecznej jednostki/grupy/zbiorowości pod wieloma względami.

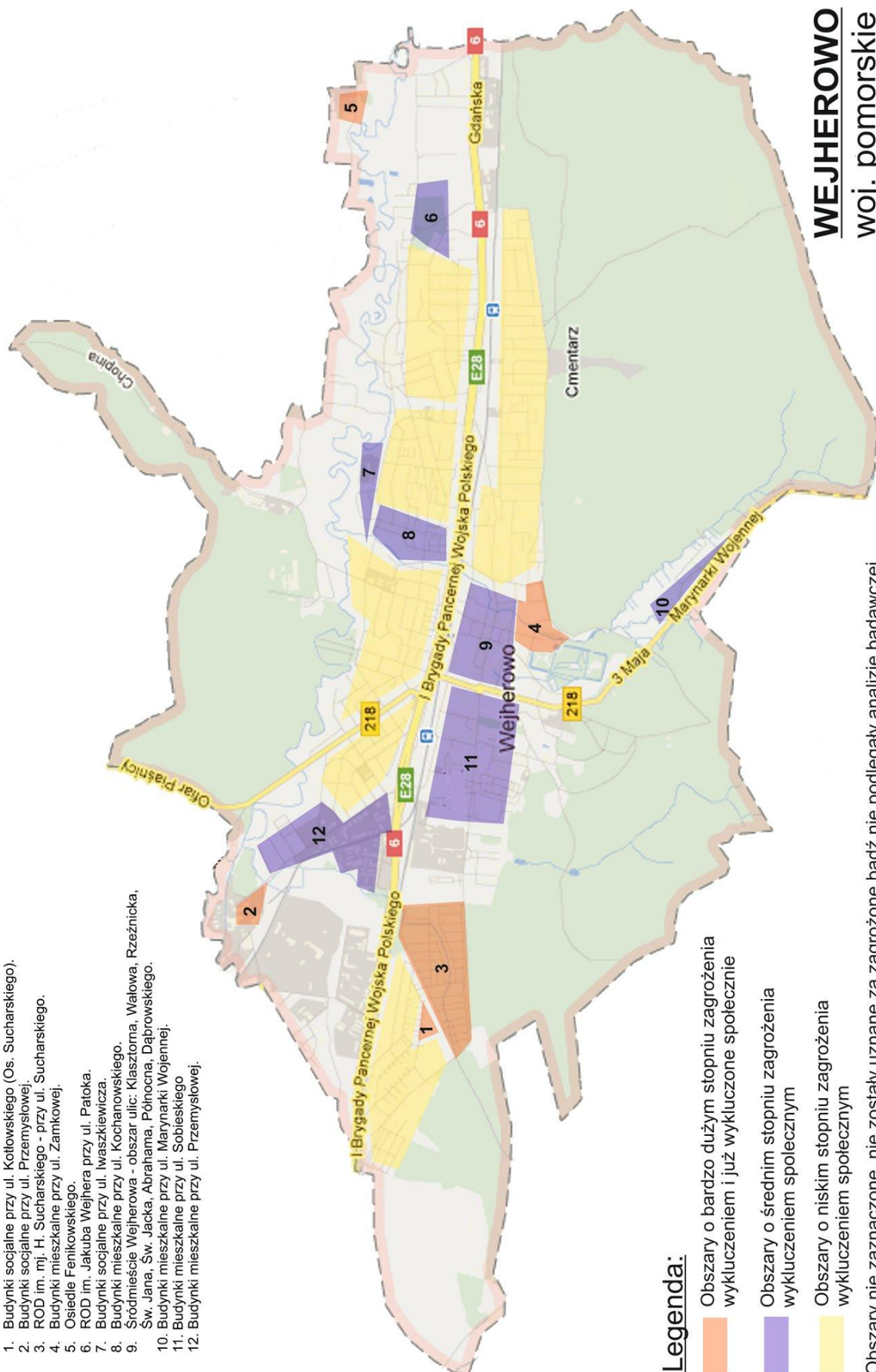
W większości środowisk lub jednostek dotkniętych zjawiskiem wykluczenia społecznego należy mówić o problemie wielowarstwowym. Często jest tak, że jeden z wymienionych czynników prowadzi do powstania drugiego i następnie kolejnych. Środowiska zamieszkiwane przez większe grupy osób bezrobotnych, ubogich, z problemami alkoholowymi itp. prowadzi w konsekwencji do wykluczenia całego środowiska.

Na potrzeby niniejszej Strategii, w oparciu o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie, opracowana została schematyczna mapa obszarów wykluczonych na terenie miasta Wejherowa. Pokazuje ona rozłożenie na terenie miasta obszarów o różnym stopniu zagrożenia wykluczeniem. Obszary przedstawione jako najbardziej zagrożone tym zjawiskiem (kolor czerwony) są w rzeczywistości w większości przypadków już wykluczone.

Obszary miejskie zagrożone wykluczeniem społecznym

źródło: badania własne

1. Budynki socjalne przy ul. Kotłowskiego (Os. Sucharskiego).
2. Budynki socjalne przy ul. Przemysłowej.
3. ROD im. mjr. H. Sucharskiego - przy ul. Sucharskiego.
4. Budynki mieszkalne przy ul. Zamkowej.
5. Osiedle Fenikowskiego.
6. ROD im. Jakuba Wejhera przy ul. Patoka.
7. Budynki socjalne przy ul. Iwaskiewicza.
8. Budynki mieszkalne przy ul. Kochanowskiego.
9. Śródmieście Wejherowa - obszar ulic: Klasztorna, Wałowa, Rzeźnicka, Św. Jana, Św. Jacka, Abrahama, Północna, Dąbrowskiego.
10. Budynki mieszkalne przy ul. Marynarki Wojennej.
11. Budynki mieszkalne przy ul. Sobieskiego.
12. Budynki mieszkalne przy ul. Przemysłowej.

Legenda:

Obszary o bardzo dużym stopniu zagrożenia
wykluczeniem i już wykluczone społecznie

Obszary o średnim stopniu zagrożenia
wykluczeniem społecznym

Obszary o niskim stopniu zagrożenia
wykluczeniem społecznym

Obszary nie zaznaczone nie zostały uznane za zagrożone bądź nie podlegały analizie badawczej

WEJHEROWO
woj. pomorskie

Przeprowadzona analiza jest istotna z punktu widzenia Ośrodka Pomocy Społecznej, gdyż na jej podstawie opracowywane są plany działań w kierunku Organizowania Społeczności Lokalnych. Jednym z najbardziej wykluczonych terenów uznane zostały baraki socjalne przy ul. Kotłowskiego (1), gdzie w roku 2012 prowadzone były działania w ramach OSL i Projektu Systemowego „W drodze do pracy”. Kolejnym trudnym środowiskiem społecznym są domy socjalne przy ul. Przemysłowej (2). Z uwagi na bardzo duży stopień wykluczenia, społeczność ta zostanie objęta działaniami OSL. Za trzecie wykluczone środowisko (3) uznane zostały ogrody działkowe im. Sucharskiego w Wejherowie, gdzie, pomimo oficjalnego zakazu, zamieszkuje bardzo dużo ludzi (ok. 80% z nich to klienci Ośrodka Pomocy Społecznej), którzy stanowią bardzo specyficzną i zamkniętą grupę społeczną. Drugie, położone na terenie miasta, ogrody działkowe, z powodu niewielkiej liczby zamieszkujących na nich osób, nie są środowiskiem problemowym. Jedna z najstarszych części miasta (4) została uznana za wykluczoną z uwagi na niski standard życia (bardzo złe warunki mieszkaniowe, uzależnienia i inne dysfunkcje społeczne). Również na tym terenie mieszczą się lokale socjalne. Ostatnim wykluczonym terenem (5) jest nowo powstałe osiedle „Fenikowskiego”. Osiedle położone jest na obrzeżu miasta i zostało uznane za teren wykluczony głównie ze względu na swoją specyfikę. Jest to obszar, gdzie zamieszkuje praktycznie w większości ludność napływowa z różnych stron kraju. Z prowadzonych obserwacji wynika, iż nie ma tam praktycznie żadnych więzi społecznych, środowisko jest bierne i duży odsetek mieszkańców korzysta z pomocy OPS. Znaczna odległość od centrum i innych osiedli sprawia, iż społeczność ta jest niejako pomijana w życiu społecznym miasta. Obszary zaznaczone kolorem fioletowym (6 – 12) z racji swojej specyfiki zostały uznane za zagrożone wykluczeniem w średnim stopniu. Planowane jest prowadzenie działań animacyjnych tak, aby wzmocnić panujące tam więzi i przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom.

10. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie analizy dokumentów źródłowych można uznać, że żaden z opisanych problemów społecznych nie występuje w skali wymagającej podejmowania szczególnych działań interwencyjnych. Dotychczasowa polityka społeczna miasta pozwalała na bieżące monitorowanie różnych zjawisk społecznych i podejmowanie adekwatnych działań w momencie ujawnienia znaczących problemów. Dlatego w strategii na lata 20013-2020 przyjęto misję ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego poprzez podejmowanie działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem bądź już wykluczonych, ze szczególną uwagą skierowaną na sytuację dzieci. Szansę na realizację przyjętej misji obrazuje analiza SWOT.

10.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji.

Technika ta polega na posegregowaniu posiadanych informacji, w przypadku niniejszej strategii, o mieście Wejherowie na cztery grupy - cztery kategorie czynników strategicznych. Oznaczają one kolejno:

- **S** (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Uzyskana informacja, która nie może być poprawnie zakwalifikowana do żadnej z wymienionych grup, jest w dalszej analizie pomijana jako nieistotna strategicznie.

Informacja strategiczna, posegregowana według opisanych kryteriów na cztery grupy, jest następnie zapisywana w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych a prawa - dwie kategorie czynników negatywnych. Natomiast w piśmiennictwie istnieją co najmniej trzy ujęcia, wyjaśniające czym różni się górna połowa macierzy od dolnej (a więc mocne strony od szans, a słabe strony od zagrożeń).

W niektórych wykładniach mówi się: mocne strony i słabe strony, to czynniki wewnętrzne, szanse i zagrożenia — to czynniki zewnętrzne; W innej interpretacji: mocne strony i słabe strony to cechy stanu obecnego, a szanse i zagrożenia, to spodziewane zjawiska przyszłe. Wreszcie u niektórych autorów: mocne

strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Analiza SWOT jest stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

Tabela 11. Analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
• Dogodne położenie miasta. Centrum administracyjne. • Lokalizacja ważnych instytucji i organizacji pozarządowych. • Lokalizacja instytucji kultury. • Różnorodność dostępnych usług. • Rozwijająca się infrastruktura. <u>Potencjał ludnościowy.</u> • Zróżnicowany poziom kapitału ludzkiego i społecznego. • Różnorodność społeczna i kulturowa. • Zorganizowane i dynamiczne społeczeństwo obywatelskie. <u>Potencjał gospodarczy.</u> • Różnorodność funkcji gospodarczych. • Bogata i różnorodna oferta w zakresie edukacji, kształcenia, w tym edukacji kulturalnej i wychowania pozaszkolnego. • Działalność i rozwój otwartych instytucji edukacyjnych w tym między innymi uniwersytety trzeciego wieku. • Atrakcyjny i dynamiczny rynek pracy. • Napływ wykwalifikowanej siły roboczej. • Funkcjonowanie silnych organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze usług rynku pracy i integracji społecznej takich jak	• Oferta kulturalna, sportowa rozrywkowa miasta nieadekwatna do wizji mieszkańców; • Zbyt mała liczba markowych imprez wpisanych w wojewódzkie wydarzenia kulturalne. • Niewiele spektakularnych wydarzeń przyciągających turystów. • Niedostateczna liczba obiektów hotelowych oferujących usługi w niższych cenach. • Starzejąca się ludność. • Wysokie koszty pracy i koszty utrzymania. • Niedostateczna współpraca miasta z sektorem przedsiębiorczości. • Niedostateczna współpraca sektora przedsiębiorczości z sektorem nauki. • Niewystarczające systemowe powiązanie polityki edukacyjnej z potrzebami rynku pracy. • Brak atrakcyjnych przestrzeni publicznych. • Liczne bariery architektoniczne. • Silne zróżnicowania społeczne, gospodarcze i warunków życia w przestrzeni miasta. • Obszarowe kumulacje problemów społecznych. • Sektorowość w zarządzaniu i prowadzeniu polityki społecznej. • Słabo wypracowane standardy współpracy z interesariuszami w sferze rynku pracy i integracji społecznej.

OHP. • Duża liczba i różnorodność podmiotów świadczących pomoc społeczną takich jak PCK, PKPS, Caritas. • Finansowanie przez miasto usług świadczonych przez różne podmioty takie jak m.in. Polski Komitet Pomocy Społecznej. • Liczne programy wsparcia i integracji w takich sferach jak: integracja społeczna rodzin zagrożonych wykluczeniem, wsparcie dla osób uzależnionych podejmujących leczenie, pomoc dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży będących ofiarami przemocy w rodzinie, transport publiczny w części dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. • Prężnie działające Domy Pomocy i Środowiskowy Dom Samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, • Dobra diagnoza osób niepełnosprawnych. • Organizowane wczasów rehabilitacyjnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. • Prężnie działająca kadra Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkół, Kościoła. • Prowadzone cyklicznie akcje. • Działające Kluby Sportowe. • Funkcjonująca Biblioteka wraz z dostępem do Internetu. • Promowanie wartości religijnych. • Szkoły otwarte na działania środowiskowe. • Kościoły i parafie otwarte na współpracę. • Aktywny samorząd, działające Rady Osiedli. • Wejherowskie Centrum Kultury.	• Niski poziom kontroli społecznej, dialogu i komunikacji. • Niewystarczająca współpraca pomiędzy jednostkami miasta i dzielnic dla integracji osób niepełnosprawnych. • Nieadekwatność kształcenia osób niepełnosprawnych względem potrzeb rynku. • Mała świadomość ludzi, co do istnienia grup wsparcia. • Istniejące bariery architektoniczne. • Zbyt mała liczba bądź brak animatorów środowiskowych. • Niski poziom integracji społecznej. • Zanikający model rodziny wielopokoleniowej. • Brak empatii ludzi młodych, młodzieży szkolnej w stosunku do osób starszych. • Brak diagnozy sytuacji osób starszych i ich potrzeb. • Brak koordynacji działań na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym. • Wzrastająca liczba bezrobotnych kobiet. • Wzrastająca liczba osób chorych psychicznie, cierpiących na depresję. • Brak na terenie miasta placówki stacjonarnej dla matek samotnych, ofiar przemocy w rodzinie. • Zbyt niska do rzeczywistych potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych oraz specjalistów do pracy z rodziną.
---	--

Szanse	Zagrożenia
• Korzystne trendy rozwoju gospodarczego. • Dalszy napływ inwestycji w mieście. • Atrakcyjność inwestycyjna miasta i wzrost atrakcyjności obszaru metropolitalnego. • Atrakcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i mieszkaniowe o wysokim standardzie. • Programy i fundusze UE • Szanse poprawy sytuacji na rynku pracy przez aktywizację zawodową. • Dalszy wzrost zainteresowania przedsiębiorstw jakością kapitału ludzkiego. • Rozwój i różnorodność kierunków szkół ponadgimnazjalnych i uczelni. • Atrakcyjność kulturalna i intelektualna. • Budowa ośrodków edukacji, nauki i kultury (np. Wejherowskie Centrum Kultury) . • Rozwój oferty dla turystów. • Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych. • Rozwój i promowanie wolontariatu. • Większa dostępność prasy z artykułami przeznaczonymi dla osób starszych. • Większa dostępność mediów. • Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych. • Wzrost integracji środowiska z osobami niepełnosprawnymi • Chęć współpracy osób, które poradziły sobie ze swoją niepełnosprawnością • Wzrost świadomości władz o problemach osób niepełnosprawnych.	• Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy i sytuację na rynku mieszkań. • Aktywność i dynamiczny rozwój innych miast w województwie. • Niewystarczająca współpraca miasta z gminami obszaru metropolitalnego, wzrost konkurencji. • Sytuacja demograficzna: wzrastająca liczba seniorów. • Brak jasno zdefiniowanej polityki przyciągania kapitału ludzkiego przez miasto. • Brak firm zatrudniających średnio i nisko kwalifikowaną siłę roboczą. • Marginalizacja obszarów wykluczonych społecznie. • Malejąca atrakcyjność miasta ze względu na brak nowej oferty turystycznej. • Wzrost różnicowania struktury społecznej dzielnic, dalsza segregacja i brak wyrazistej polityki przeciwdziałającej. • Mała spójność i brak ciągłości polityki wspierania mieszkańców potrzebujących pomocy . • Niestosowanie oferty wsparcia do potrzeb. • Utrzymanie obecnego systemu finansowania usług pomocy społecznej. • Brak współpracy partnerskiej. • Niewystarczające zaangażowanie organizacji pozarządowych we współpracę z miastem. • Marginalizacja problemów osób starszych. • Wzrost liczby osób starszych. • Niski poziom integracji społecznej osób starszych.

• Likwidacja barier architektonicznych. • Realizacja Rządowych Programów. • Realizacja Projektów Systemowych. • Prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych. • Rozwój metod i technik pracy socjalnej. • Stały rozwój kadr pomocy społecznej, zdobywanie nowych kwalifikacji i doświadczeń. • Upowszechnianie pracy socjalnej. • Opracowywanie i wdrażanie programów pomocowych skierowanych do różnych grup dyspersyjnych. • Praca na terenach zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Praca z ludźmi i na ich rzecz.	• Niski poziom życia osób starszych. • Zbyt duża ułomność ludzi starszych. • Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpad więzi, ubóstwa, przemocy w rodzinie, bezrobocia. • Dziedziczenie wzorca modelu rodziny korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej. • Powstawanie nieformalnych grup rówieśniczych.
--	--

10.2. Podstawowe cele i kierunki działań

Cel główny

Wsparcie potencjału społecznego miasta Wejherowa dzięki wskazaniu drogi rozwoju własnych zasobów. Rozwój równego dostępu do zasobów miasta. Walka z marginalizacją zróżnicowanych grup społecznych o wieloobrazowych obszarach wykluczenia.

Cele strategiczne

1. Zintegrowana polityka społeczna.
2. Wzrost potencjału społecznego.
3. Integracja i reintegracja społeczna i zawodowa.

Cele operacyjne

Ad. 1

- Rozwój współpracy między sektorem publicznym a prywatnym.
- Współpraca sektora pozarządowego z administracją samorządową na szczeblu miasta oraz dzielnic w organizacji różnych usług społecznych.
- Tworzenie lokalnych partnerstw społecznych.

Ad. 2

- Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału mieszkańców miasta na obszarze małego trójmiasta kaszubskiego.
- Rozwój współpracy z sektorem obywatelskim i społecznością lokalną.
- Wdrażanie nowych metod pracy socjalnej i pracy w środowisku poprzez realizację Programów Aktywności Lokalnej oraz działań o charakterze Organizowania Społeczności Lokalnych.
- Organizacja czasu wolnego dla osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży.

Ad. 3

- Badania potrzeb, problemów i zasobów poszczególnych społeczności i grup społecznych.
- Wdrażanie nowych metod pracy socjalnej i pracy w środowisku poprzez realizację Programów Aktywności Lokalnej oraz działań o charakterze Organizowania Społeczności Lokalnych.
- Działania na rzecz włączania społeczności lokalnych w rozwiązywanie problemów istniejących na ich terenie zamieszkania.
- Rozwijanie efektywności usług na rzecz reintegracji i integracji społecznej i zawodowej.
- Rozwijanie dialogu społecznego i obywatelskiego.
- Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na rzecz społeczności lokalnych.
- Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych i zawodowych.
- Wspieranie działań na rzecz integracji.
- Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i pomoc w pokonywaniu przeciwności.
- Wyrównywanie szans rodzin ubogich, jak i zagrożonych ubóstwem.
- Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w organizowaniu się jednostek w grupy wsparcia, organizacje społeczne, stowarzyszenia itp.
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych.
- Poprawa jakości życia mieszkańców wykluczonych społecznie i zawodowo.

Tabela 12. Cel strategiczny nr 1- zintegrowana polityka społeczna

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	CZAS REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Rozwój współpracy między sektorem publicznym a prywatnym	- Liczba zawiązanych partnerstw. - Liczba opracowanych wspólnie projektów. - Liczba wspólnie zrealizowanych projektów. - Opracowanie i rozwój mapy partnerstw.	2013-2020	- Środki samorządowe - Budżet państwa - Środki zewnętrzne - Środki z Funduszy UE - Sponsorzy
Współpraca sektora pozarządowego z administracją samorządową na szczeblu miasta oraz dzielnic w organizacji różnych usług społecznych			
Tworzenie lokalnych partnerstw społecznych.			

Tabela 13. Cel strategiczny nr 2 - wzrost potencjału społecznego

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	CZAS REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału mieszkańców miasta na obszarze małego trójmiasta kaszubskiego	- Liczba spotkań obywatelskich wychodzących z inicjatywy mieszkańców miasta - Liczba Programów Aktywności Lokalnej - Liczba opracowanych i wdrożonych programów przy współpracy ze społecznością lokalną - Liczba utworzonych i działających ośrodków wsparcia – świetlic środowiskowych itp. - Liczba podejmowanych działań o charakterze środowiskowym - Liczba zorganizowanych społeczności lokalnych	2013-2020	- Środki samorządowe - Budżet państwa - Środki zewnętrzne - Środki z Funduszy UE - Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - Środki finansowe podmiotów III sektora, stanowiące wkład własny przy realizacji zadań publicznych - Sponsorzy
Rozwój współpracy z sektorem obywatelskim			
Wzrost współpracy ze społecznością lokalną			
Organizacja nieodpłatnego czasu wolnego dla osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży			
Wdrażanie nowych metod pracy socjalnej i pracy w środowisku poprzez realizację Programów Aktywności Lokalnej oraz działań o charakterze Organizowania Społeczności Lokalnych.			

Tabela 14. Cel strategiczny nr 3 - integracja i reintegracja społeczna i zawodowa

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	CZAS REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Badanie potrzeb, problemów i zasobów poszczególnych społeczności i grup społecznych.	- Liczba przeprowadzonych badań - Liczba opracowań innowacyjnych metod pracy socjalnej	2013-2020	- Środki samorządowe - Budżet państwa - Środki zewnętrzne - Środki z Funduszy UE - Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - Środki finansowe podmiotów III sektora, stanowiące wkład własny przy realizacji zadań publicznych - Fundusz pracy - Sponsorzy
Wdrażanie nowych metod pracy socjalnej i pracy w środowisku poprzez realizację Programów Aktywności Lokalnej oraz działań o charakterze Organizowania Społeczności Lokalnych	- Liczba podejmowanych inicjatyw na rzecz włączania społeczności lokalnych w rozwiązywanie problemów - Liczba udzielonych świadczeń - Liczba świadczeniobiorców - Liczba udzielonych porad - Liczba zrealizowanych szkoleń - Liczba zorganizowanych pogadanek, warsztatów, spotkań tematycznych		
Działania na rzecz włączania społeczności lokalnych w rozwiązywanie problemów istniejących na ich terenie zamieszkania	- Liczba udzielonego wsparcia rodzinom dysfunkcyjnym - Liczba działań mających na celu wyrównanie szans rodzin ubogich jak i zagrożonych ubóstwem		
Poprawa efektywności usług na rzecz reintegracji i integracji społecznej i zawodowej	- Liczba wsparcia dla oddolnych inicjatyw społecznych - Liczba podejmowanych działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych		
Poprawa dialogu społecznego i obywatelskiego	Liczba zatrudnionych specjalistów		
Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na rzecz społeczności lokalnych.			
Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych i zawodowych			
Wspieranie działań na rzecz integracji.			
Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i pomoc w pokonywaniu przeciwności.			
Wyrównywanie szans			

rodzin ubogich jak i zagrożonych ubóstwem			
Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w organizowaniu się jednostek w grupy wsparcia, organizacje społeczne, stowarzyszenia itp.			
Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych			
Poprawa jakości życia mieszkańców wykluczonych społecznie i zawodowo.			

11. Monitoring i ewaluacja

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji zawartych w niej celów strategicznych i realizacji działań w określonych kierunkach. Monitoring realizacji strategii umożliwia przede wszystkim:

1. obserwację stanu zaawansowania założonych zadań,
2. identyfikację i aktualizację problemów w ich realizacji,
3. ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
4. weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków,
5. kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Głównymi obszarami monitorowania strategii są wyznaczone w jej treści działania. Monitoring jest obowiązkiem MOPS Wejherowo. Terminy dokonywania pomiarów stopnia realizacji działań przypadają na miesiąc luty. Monitoring pojedynczych bądź wszystkich działań, powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do strategii oraz w każdym przypadku dokonania aktualizacji strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania na lata 2013 – 2020. W związku z tym będą one wymagały okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w razie konieczności może zostać zaktualizowana. Aktualizacja taka zostanie przeprowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie.

W celu prawidłowej aktualizacji co roku analizowane będą sprawozdania m.in. z Powiatowego Urzędu Pracy, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wejherowie oraz innych instytucji, organizacji i placówek, które są w posiadaniu informacji ważnych do opracowania diagnozy problemów społecznych.

12. Wnioski i uwagi końcowe

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to wprowadzanie w życie nowoczesnego modelu polityki społecznej miasta Wejherowa. Strategia stanowi tu drogowskaz i instrument działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Celem Strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i integracji społecznej. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego miasta. Poprzez cele, kierunki działania oraz propozycje zadań zawartych w dokumencie ma dotrzeć do najbardziej potrzebujących mieszkańców miasta zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Zmieniające się uwarunkowania społeczno - gospodarcze zarówno w skali regionu, jak też środowiska lokalnego mogą wymagać sformułowania nowych celów. Pozwolą one bowiem na stopniowe minimalizowanie źródeł wykluczenia społecznego, a w przyszłości na wyeliminowanie tych zagrożeń.

Opracowany dokument jest bazowym przy konstruowaniu projektów określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć. Poprzez realizację programów możliwe będzie osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie na lata 2013 - 2020 będą realizowane w ramach poszczególnych działań, w zależności od posiadanych i/lub pozyskanych z zewnętrznych środków finansowych.

Bibliografia

1. Dane Głównego Urzędu Statystycznego.
2. Dane statystyczne Urzędu Miasta Wejherowo.
3. Dziubińska-Michalewicz M., Minimum egzystencji a minimum socjalne, Kancelaria Sejmu Biuro Studiów i Ekspertyz, Warszawa 2001r.
4. Kabaj M., Program przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu, Raport IPiSS, zeszyt nr 19, Warszawa, 2000r.
5. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.
6. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013.
7. Pilch T., Lepalczyk I. (red.), Pedagogika społeczna, Wydawnictwo „Żak”, Warszawa 1995r.
8. Poradnik dotyczący realizacji wsparcia dla osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach POKL.
9. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013.
10. Problemy Wykluczenia Społecznego – wybrane aspekty, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole 2010r.
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z dnia 17 lipca 2012 r., poz. 823).
12. Sprawozdanie z realizacji zadań gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie za okres 01.01.2012 – 30.09.2012.
13. Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013r.
14. Strategia Rozwoju Miasta Wejherowa na lata 2012-2022.
15. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego.
16. Trafiałek E., Bezrobocie jako zjawisko towarzyszące gospodarce wolnorynkowej [w:] „Praca socjalna” Nr 1 z 2000r.
17. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).
18. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej:(Dz.U. z 2011 nr 149 poz. 887).
19. Ustawa z 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: (Dz. U. z 2008 r., Nr 14, poz. 92).
20. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym: (Dz. U. z 2003r., Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.).
21. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego: (Dz. U. z 1994 r., Nr 111, poz. 535 z późn. zm.).
22. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: (Dz. U. z 2004r. Nr 99, poz. 1001).

23. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: (Dz. U. z 2003r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).
24. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: (Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
25. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych: (Dz. U. z 2006r., Nr 94, poz. 651).
26. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: (Dz. U. z 1997r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).
27. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych: (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, Dz. U. z 2007 r., Nr 192, poz. 1378).
28. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii: (Dz. U. z 2005 r., Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.).
29. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: (Dz. U z 2005r. Nr 180 poz. 1493).
30. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów: (Dz. U. z 2007 r., Nr 192, poz. 1378, Dz. U. z 2008 r., Nr 134, poz. 850).
31. Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 roku, o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych: (Dz. U. z 2006 r., Nr 251, poz. 1844).
32. Wykluczenie społeczne. Kampania społeczna „Warto być za”, Research International PENTOR, Profile Sp. z o.o., Wrzesień 2006.

Spis map

	Strona
Mapa - Mapa zasobów – obszary z utrudnionym dostępem do zasobów miasta Wejherowa	16
Mapa - Usługi opiekuńcze świadczone na terenie miasta	42
Mapa - Obszary przebywania osób bezdomnych	55
Mapa - Obszary miejskie zagrożone wykluczeniem społecznym	72

Spis wykresów

	Strona
Wykres 1. Liczebność mieszkańców Wejherowa w podziale na płeć	9
Wykres 2. Liczebność mieszkańców Wejherowa w podziale na wiek	10
Wykres 3. Liczebność mieszkańców Wejherowa w podziale na wiek w ujęciu ekonomicznym	10
Wykres 4. Skala zjawiska migracji w Wejherowie	11
Wykres 5. Liczebność mieszkańców Wejherowa w podziale na zameldowanie na pobyt stały i czasowy ..	12
Wykres 6. Liczba zatrudnionych pracowników w MOPS Wejherowo	23
Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy OPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	23
Wykres 8. Wydatki MOPS Wejherowo w latach 2009 - 2012	24
Wykres 9. Wydatki MOPS na projekty finansowane ze środków Unii Europejskiej	25
Wykres 10. Liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	26
Wykres 11. Podział respondentów ze względu na płeć	28
Wykres 12. Podział respondentów ze względu na wiek	28
Wykres 13. Sytuacja respondentów na rynku pracy	29
Wykres 14. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu ubóstwa	31
Wykres 15. Ocena respondentów co do ilości rodzin dotkniętych ubóstwem	32
Wykres 16. Przyczyny ubóstwa w opinii ankietowanych	32
Wykres 17. Sytuacja rodzin ubogich na przestrzeni ostatnich 5 lat	33
Wykres 18. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Wejherowo	35
Wykres 19. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu bezrobocia	36
Wykres 20. Sytuacja osób bezrobotnych na rynku pracy	36
Wykres 21. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu niepełnosprawności	38
Wykres 22. Ocena respondentów co do liczby osób/rodzin niepełnosprawnych	39
Wykres 23. Problemy osób niepełnosprawnych	40
Wykres 24. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu długiej lub ciężkiej choroby	41
Wykres 25. Sytuacja osób starszych w Wejherowie	44

Wykres 26. Problemy osób starszych w Wejherowie	44
Wykres 27. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu alkoholizmu	46
Wykres 28. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu narkomanii	47
Wykres 29. Występowanie zjawiska uzależnień w Wejherowie	48
Wykres 30. Przyczyny występowania uzależnień w Wejherowie	48
Wykres 31. Liczba osób oczekujących na przydział lokali socjalnych	51
Wykres 32. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu bezdomności	53
Wykres 33. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu przemocy w rodzinie	57
Wykres 34. Ocena respondentów, co do liczby osób zagrożonych/dotkniętych przemocą	58
Wykres 35. Przyczyny występowania przemocy w opinii respondentów	59
Wykres 36. Liczba świadczeń udzielanych przez MOPS z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	60
Wykres 37. Sytuacja dzieci i młodzieży w Wejherowie	62
Wykres 38. Problemy dzieci i młodzieży w Wejherowie	63
Wykres 39. Warunki życia mieszkańców miasta Wejherowa	64
Wykres 40. Warunki życia mieszkańców miasta Wejherowa c.d.	65
Wykres 41. Czy miasto Wejherowo jest bezpiecznym miejscem zamieszkania?	65
Wykres 42. Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Wejherowa	66
Wykres 43. Pojęcie wykluczenia w opinii w społeczeństwie	68
Wykres 44. Przyczyny powstawania zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji	70

Spis tabel

	Strona
Tabela 1. Zasoby o charakterze administracyjno-pomocowym	13
Tabela 2. Zasoby z zakresu bezpieczeństwa publicznego	13
Tabela 3. Zasoby o charakterze kulturalnym	13
Tabela 4. Zasoby o charakterze edukacyjnym	14
Tabela 5. Zasoby z zakresu ochrony zdrowia	15
Tabela 6. Zasoby o charakterze pozarządowym	15
Tabela 7. Wykaz mieszkań socjalnych	50
Tabela 8. Wykaz lokali tymczasowych	50
Tabela 9. Liczba osób przebywających w schroniskach dla osób bezdomnych	53
Tabela 10. Liczba Niebieskich Kart w roku 2012	58
Tabela 11. Analiza SWOT	75
Tabela 12. Cel strategiczny nr 1- zintegrowana polityka społeczna	80

Tabela 13. Cel strategiczny nr 2 - wzrost potencjału społecznego	81
Tabela 14. Cel strategiczny nr 3 - integracja i reintegracja społeczna i zawodowa	82